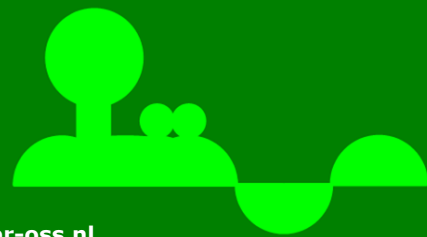

Nieuwsbrief

Landschapsbeheer Oss | December 2020 | Jaargang 22 | Nummer 84

Redactie | Braakstraat 46, 5345 XB Oss | 0412-642368 | redactie@landschapsbeheer-oss.nl

Contact

Landschapsbeheer Oss

Tolstraat 3
5342 NH Oss
I www.landschapsbeheer-oss.nl
E info@landschapsbeheer-oss.nl

Voorzitter

Harry Peters
T 06-53130585
E voorzitter@landschapsbeheer-oss.nl

Secretaris

Leo de Hoogt
T 06-52607320
E secretariaat@landschapsbeheer-oss.nl

Penningmeester

Jan Ploegmakers
T 0412-641500
E penningmeester@landschapsbeheer-oss.nl

Redactie, Werving & Vrijwilligerscontact

Dick Roza
T 0412-642368
E pr@landschapsbeheer-oss.nl

Redactie & Website

Richard Ceelen
T 06-54218521
E redactie@landschapsbeheer-oss.nl

Juridisch Adviseur

Maarten Furnée
T 0412-454204
E juridischadviseur@landschapsbeheer-oss.nl

Werkplaats Natuur, Landschap & Cultuurhistorie

Henk Smouter (Projectcoördinator)
T 06-54288252
E hs@werkplaatsnlc.nl

Coördinator Beheer

Tonnie van Hooff (Projectcoördinator)
T 06-37456820
E tvh@werkplaatsnlc.nl

Beheerder Tolstraat

Eric Megens
T 06-12191210
E beheerder@werkplaatsnlc.nl

Landerij VanTosse

E secretariaat@landschapsbeheer-oss.nl

Administratie

Henk van den Oever
T 0412-633443/06-22331836
E administratie@landschapsbeheer-oss.nl

De Stichting Landschapsbeheer Oss is gevestigd te Oss en ingeschreven bij KvK Oost-Brabant onder nummer 17105068 Rabobank Oss, NL94 RABO 0170 4198 94

Inhoudsopgave

Uitbreiding herinneringsbos gereed	2
Nieuwe houtwallen in Stelt	2
Waarom een voedselbos	3
Landschapsinrichting Munlaan	4
Poelen in Oss	4
Poeleninventarisatie	5
Landschapsbeheer Oss en IVN Oss bundelen krachten	6
Coronalinde geplaatst in herinneringsbos	7
Kort Nieuws	8
Werkgroep Landschapsbeheer	19

Colofon

Nieuwsbrief Landschapsbeheer Oss

December 2020, jaargang 22, nummer 84, oplage 600.

Redactie

Richard Ceelen, Dick Roza, René van Dorst, Jan Oomen
Email: redactie@landschapsbeheer-oss.nl
Redactieadres: Braakstraat 46, 5345 XB Oss
Druk: Kluytmans Drukwinkel bv Oss

Kopij

De sluitingstermijn voor kopij voor de volgende nieuwsbrief is 1 maart 2021.

Foto's voorpagina

Boven: Poel Tuinderij VanTosse (maart 2020)
Onder: Gestapelde bomen in waterleidingbos in Oss (foto: Gerben Wiersma)

Lieve Lezer,

Voor u ligt de laatste nieuwsbrief van 2020, wederom een nummer van hoge kwaliteit. Door de wekelijkse mooie e-mails, foto's en bijlagen van Henk Smouter en Tonnie van Hooff worden de vrijwilligers goed op de hoogte gehouden van de gang van zaken. Een geweldige pluim voor beide heren en voor de lezende vrijwilligers en geïnteresseerden een moment van "wij samen".

Terugkijkend naar dit enerverende coronajaar, dan zien we veel verdriet en onzekerheid. De wereld gaat (te) snel.

De intimiteit, het elkaar aanraken en het nauw samenwerken, stond en staat onder druk. Veel deskundigen passeren de revue, met ieder een eigen mening, individualisme groeit met een ongekende snelheid. Respect voor regels en ordehandhaving is verder weg dan ooit, zeker lang niet altijd vanzelfsprekend.

Dit is geheel tegenstrijdig aan wat de mens van nature zoekt en wat onder andere de drager is van Landschapsbeheer Oss en de Landerij VanTosse, samenwerken, samen zijn, samen praten en genieten van de dingen om je heen.

De komende Kerstdagen geven tijd voor bezinning en hoop.

Wij wensen u allen een Zalig Kerstfeest met veel warmte en een gelukkig nieuwjaar gevuld met "SAMEN", met liefde en een lach en zonder verdriet en tegenslag.

Namens het bestuur,
Harry Peters, voorzitter

Nieuws

Landerij VanTosse

Uitbreiding herinneringsbos gereed

De belangstelling voor het planten van een boom in het VanTosse herinneringsbos is zo groot dat inmiddels alle beschikbare plaatsen zijn bezet.

Toegang via klappoortje

Daarmee kwam de vraag naar voren hoe we daarmee verder konden. Vol is vol? Of kijken naar mogelijkheden voor uitbreiding. We hebben gekozen voor het laatste en hebben een aanvraag ingediend bij de gemeente om de akker, gelegen tussen het huidige bos en de Suggelaarsestraat (die al door ons werd gepacht), erbij te kunnen betrekken. De gemeente stond hier gelukkig positief tegenover en in de tweede week van november is de uitbreiding gerealiseerd. Er zijn paden, voorzien van de halfverharding Padvast, aangelegd, het terrein is ingezaaid met een gras/bloemmengsel en er zijn op diverse plaatsen al struiken geplant. Momenteel ziet het er nog kaal uit, maar ongetwijfeld zal het er komende zomer al heel anders uitzien. In het voorjaar willen we nog een aantal zitbanken plaatsen. De toegang vanaf de Suggelaarsestraat zal voorzien worden van een hekwerk met klappoort, vooral om te voorkomen dat er vanaf de Suggelaarsestraat met auto's of crossmotoren wordt ingereden.

Inmiddels zijn er al vijf aanvragen voor bomen in het nieuwe gedeelte binnengekomen. In totaal is er ruimte voor ca 50 bomen, dus we kunnen weer even vooruit.

Uitbreiding herinneringsbos (Foto: Henk Smouter)

Het (toekomstige) voedselbos

De voormalige paardenwei, gelegen op de hoek van het Laantje van Cumberland en de Koningsweg, wordt het nieuwe VanTosse voedselbos. Inmiddels zijn de voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd.

Fruittbomen en besdragende struiken

Ongewenste en overheersende beplanting is gesnoeid en verwijderd, oude keten zijn afgevoerd en een chaos van

oud gaaswerk opgeruimd. Omdat de grond erg was verzuurd is er eerst kalk gestrooid en is de sterk verdichte grond losgewoeld met een cultivator. Daarna is er een flinke laag compost en halfverteerd bladmateriaal over het terrein verspreid om de nieuwe bomen en struiken een goede start te geven. Inmiddels staan de bomen en struiken te wachten om te worden geplant: diverse fruitbomen (appel, peer, pruim, kers), notenbomen (walnoot, hazelaar, amandel, tamme kastanje) en diverse besdragende soorten (appelbes, bottelroos, gele kornoelje, olijfwilg, rode en zwarte bes, wijnbes, framboos, braam, moerbij, meidoorn, gojibes, kruisbes, kiwibes, druif, mispel, vlier).

Twee- en meerjarige planten

Na het planten wordt er nog een kruidenmengsel (met o.a. smeerwortel, klaver, paardenbloem, lupines, vlas) ingezaaid. In het voorjaar worden dan de tweejarige en meerjarige planten (o.a. asperge, aardpeer, eeuwig moes, roomse kervel, boomspinazie, pastinaak, mariadistel, kardoen, cichorei, daslook, bieslook, artisjok) gezaaid en geplant. We kiezen bewust voor zoveel mogelijk inheemse soorten, vooral om het voedselbos zoveel mogelijk aan te laten sluiten bij de omgeving. Open plekken worden opgevuld met 1-jarigen als courgette, pompoen, ui, bonen, etc. Bovenstaande lijst is een greep; er zijn veel meer soorten die in aanmerking komen en gaandeweg zullen we kijken hoe we deze gaan inpassen.

Om het voedselbos toegankelijk te maken wordt er een graspad uitgemaaid. In principe wordt het voedselbos vrij toegankelijk maar in de beginfase zullen we eerst enkele afscheidingen aanbrengen om de eerste aanplant te beschermen.

Nieuwe houtwallen in Stelt

Rond enkele nieuwe, gepachte percelen in de Stelt hebben we weer nieuwe houtsingels kunnen planten. Hiermee hebben we nu op vrijwel alle plaatsen waar ooit houtsingels hebben gestaan deze weer teruggebracht en daarmee een verdere stap in het herstel van het oude kampenlandschap gezet. Vergeleken met de situatie rond 2000 is het hele landschap veel intiemer geworden en bovenal veel leefbaarder geworden voor diverse diersoorten. Daarnaast leveren de ingeplante soorten voedsel in de vorm van bloemen en bessen aan bijen en vogels (vuilboom, inheemse vogelkers, liguster, meidoorn, roos). De aanplant van de houtsingels is onderdeel van het project 'Natuurcompensatie N329'.

Nieuwe heide?

Al sinds de herinrichting in 2000 hebben we de ontwikkeling van de graslanden aan de westkant van de Nieuwe Hescheweg gevolgd. Oorspronkelijk was de verwachting dat door verschraling de bodem geschikt zou worden voor de ontwikkeling van een heideachtige vegetatie, maar deze wilde maar "niet van de grond komen". We hebben daarop besloten dit een handje te helpen door heideplagsel en -maaisel over het perceel te verstrooien met de verwachting dat de daarin aanwezige zaden de ontwikkeling van een heideachtige vegetatie in gang kan zetten. Het zal even afwachten worden, maar we hebben goede hoop dat dit lukt. Het materiaal is afkomstig van de Stabrechtse Heide en ter beschikking gesteld door Staatsbosbeheer.

Henk Smouter

Waarom een voedselbos

*Tegenwoordig is de hoofdgedachte bij landbouw om zoveel mogelijk te produceren. Monoculturen van maïs, graan, aardappels en bieten overheersen het land, waarbij ze ook nog eens zwaar worden bemest en bewerkt met chemische middelen om er een maximumgroei uit te halen. Met als uitgangspunt dat deze manier van geïndustrialiseerde agricu-
ltuur de enige optie is om de wereldpopulatie te voeden. Met als keerzijde, en daar worden we ons steeds meer van bewust, de negatieve gevolgen voor milieukwaliteit en biodiversiteit. Kan het ook anders?*

Stabiele bodemstructuur

Daarmee komen we op het concept van een voedselbos. Het idee van een voedselbos is juist om in een natuurlijke omgeving eetbare gewassen te telen. Een en ander gecombineerd met andere nutsplanten, zoals stikstofbinders en insectenlokkers, zodat er geen meststoffen en bestrijdingsmiddelen nodig zijn. Het geheel moet een stabiel ecologisch systeem vormen van planten, bodemschimmels, insecten en andere dieren (kleine zoogdieren, vogels). In een voedselbos wordt dus niet bemest of geploegd, maar wordt door een uitgekende opbouw van verschillende planten geïnvesteerd in een stabiele bodemstructuur en bodemvruchtbaarheid. Dat gaat niet van het ene moment op het andere, maar is een doorlopend groeiproces. In de eerste jaren ben je afhankelijk van pionierplanten (sommigen noemen dat onkruid??) die op een nog kale bodem de eerste bodembedekking vormen. Deze planten zijn de eerste aanzet: ze zorgen voor het mede opbouwen van een strooisellaag die ervoor zorgt dat bodemvocht niet zo snel verdampert en waarin micro-organismen kunnen gedijen die onontbeerlijk zijn voor een goed bodemleven, zoals bacteriën en schimmels. Daarnaast zorgen ze voor een goed microklimaat, waar andere planten van kunnen profiteren.

Gelaagdheid

Een voedselbos bestaat uit meerdere lagen die op elkaar inwerken. Dan hebben we het over een gelaagdheid van hoge bomen, lage bomen, struiken, kruidachtige gewassen, knol- en bolgewassen en schimmels/paddenstoelen. In de eerste jaren van de ontwikkeling is een voedselbos nog vrij open. In feite heb je nu te maken met een zich ontwikkelende bosrand: nog jonge bomen en lage struiken wisselen elkaar af met open stukken met kruiden. Pas na jaren kun je gaan spreken van een voedselbos. De bomen komen tot wasdom en zullen steeds meer de samenstelling van de eronder groeiende planten gaan beïnvloeden. Het aandeel kruidachtige planten zal verminderen, maar daarentegen zal de productiviteit van bes- en nootdragende struiken sterk toenemen. Bomen zorgen uiteindelijk voor schaduw, dus is het de uitdaging om bij de aanleg alvast deze plekken te benutten door planten te kiezen die van schaduw houden. Struiken vormen een tussenlaag en gedijen in halfschaduw. Met klimplanten kan je de hoogte ingaan en zo meer ruimte benutten.

Is een voedselbos economisch interessant?

Dit is een vraag die je niet 123 kunt beantwoorden. In de eerste jaren zeker niet, alles wat groeit is in ontwikkeling en de oogst zal beperkt zijn tot eenjarige en fruit dat je oogst. Maar wat het in eerste instantie aantrekkelijk maakt is de diversiteit van de gewassen die er groeien. Dat maakt het vooral interessant voor gebruik voor speciale doeleinden. Denk bv aan een restaurant dat er gebruik van maakt, particulieren die er mogen plukken of als proeftuin voor het ontwikkelen van alternatieve manieren van land-

en tuinbouw (inpassen van agroforestry-systemen als model voor diverse vormen van kringlooplandbouw). Uiteindelijk, als het voedselbos volwassen wordt, zal het steeds meer gaan produceren en vooral producten gaan opleveren met hogere meerwaarde. En: we zien het voedselbos zelf uiteraard als een waardevolle en educatieve uitbreiding van de Tuinderij VanTosse.

Henk Smouter
www.groenkennisnet.nl

Monumentale bomen geplant

In de nieuwsbrief van september schreven we over het project "Monumentale Bomen van de Toekomst" en vroegen we locaties te geven voor het planten van een eik, een linde, een iep, een noot of een tamme kastanje op een plek waar ze gezond en rustig oud konden worden.

Groeien tot in de eeuwigheid!

Inmiddels waren er 25 locaties aangemeld, zodat al op 11 november de eerste boom, een winterlinde midden in een paardenwei aan de Suggelaarstraat (nabij de beelden-groep) aan de grond kon worden toevertrouwd. Dit werd gedaan door initiatiefnemer Roel Vermeulen van Vermeulen Boomadvies uit Zeeland, een viertal van onze vrijwilligers en drie medewerkers van loonbedrijf De Koornbeemd uit Oss, die met een machine o.a. het plant-gat uitgroeven. Rudy Schleedoorn van de gemeente Oss, een journalist en een fotograaf van het Brabants Dagblad kken toe. Een groot, stevig cirkelvormig houten hekwerk rondom de boom zorgt ervoor dat deze extra opvalt en kan uitgroeien tot een markante boom die tot de eeuwigheid kan blijven staan. Eigenlijk zou de eerste boom officieel door wethouder Johan van der Schoot geplant zijn, maar daar stak corona helaas een stokje voor.

Groeizame plantgaten

Na de eerste boom werden er in de weken erna nog 10 bomen geplant in o.a. Oss (3), Herpen (1), Koolwijk (1), Berghem (2), Oijen (2) en Maren-Kessel (1). Dat waren 6 winterlindes, 3 iepen en 1 tamme kastanje. Zes daarvan kregen een palenraster, drie een gemengde haag en twee een kastanje hekwerk. De toekomstige monumentale bomen staan alle op de gemeentelijke lijst "Bijzondere Bomen". Om de bomen in hun eerste levensfase op de weg naar de monumentenstatus wat te helpen, werden er aan de plantgaten 55m³, 44 ton houtcompost en 18m³ Vigro schimmelmulch toegevoegd. De firma Franse in leverde het houtwerk en Boomkwekerij Van den de hagen. Initiatiefnemers waren Vermeulen Boomadvies, Orbis Natuur/Landschap/Klimaat en de Gemeente Oss, met als uitvoerenden Landschapsbeheer en Loonbedrijf de Koornbeemd. (DR)

Landschapsinrichting

Munlaan

Duizend meter gaas, ruim driehonderd palen en tweeduizend meter draad, een oude paardenschuur, een schuurtje en een partij ongeregeld afval kwam er tevoorschijn bij de herinrichting van een drietal weidepercelen aan de Munlaan.

Prachtige percelen erbij

Onze vrijwilligers hebben er, ondanks alle coronabeperkingen vele uren aan moeten besteden om alles af te breken, op te ruimen en af te voeren, vaak van lastig te bereiken plekken. Maar het is gebeurd en wat een prachtige percelen zijn er nu vrijgekomen en bijgetrokken bij het ernaast gelegen Vierwindenbos. De omringende houtwallen zijn opgeknapt, veel dood hout is op rillen gestapeld en er zijn een paar nieuwe houtsingels aangelegd.

In het gebied is ook nog de aanleg van twee poelen gepland. Jammer alleen dat dit is vertraagd door aanhoudende bezwaren van enkele omwonenden die overlast vrezden van zich hierin vestigende amfibieën (...). We hopen echter dat dit opgelost wordt en dat we binnenkort verder kunnen gaan met de definitieve inrichting. De graslanden worden in het voorjaar nog doorgezaaid met een inheems bloemenmengsel en zullen daarna als hooiland met sinusbeheer worden beheerd.

Ze zijn vrij toegankelijk, er worden geen verharde paden aangelegd maar door enkele graspaden uit te maaien willen we wel een voorkeur looproute door de percelen aangeven. Deze paden sluiten aan bij de wandelroute door het Vierwindenbos en hebben enkele ingangen vanaf de Munlaan.

De inrichting is onderdeel van het natuurcompensatieproject N329 en is gefinancierd door de provincie Noord-Brabant en de gemeente Oss.

Sinusbeheer

Voor een goed leefklimaat voor dagvlinders en andere insecten is het nodig dat ze op korte afstand veel variatie vinden: korte vegetatie, veel nectar en verschillende micro-klimaatjes. Om meer variatie in een grasland te krijgen, kun je maaien in slingers of golven.

Je kunt in een perceel grasland in het voorjaar beginnen met het maaien van een rondgaand slingerend pad.

Voorbeeld van een uitgemaaid graspad

Binnen dit slingerende pad kun je na een tijdje het binnenste perceel van dit pad maaien, de buitenzijde van het pad laat je ongemoeid.

Afhankelijk van de groeisnelheid van het gras kun je later in het seizoen een tweede, derde of soms vierde verschoven sinuspad uitmaaien. Op het moment dat het nodig is, maai je het nieuwe binnenperceel. Tijdens elke maaibeurt blijft zo'n 40% van het totale grasland ongemaaid. Na verschillende maaissessies zullen er diverse vegetatiepatronen ontstaan die als een mozaïek door elkaar verspreid liggen. Met dit beheer creëer je dus voldoende variatie voor allerlei soorten vlinders en insecten. Er ontstaan zo windluwe plekjes, vochtige of drogere omgevingen en koelere of warmere zones. En in de verruigde randen hou je plekken over waar poppen van het oranjepipje bijvoorbeeld kunnen overwinteren.

Henk Smouter

Poelen in Oss

Het eerste "natte" werk van Landschapsbeheer Oss (en dan hebben we het over 1999) was het herstellen van twee bestaande poelen in het Vierwindenbos en het Docfabos: de Perenpoel en de Appelpoel.

Voornamelijk amfibieënpoelen

Beide poelen waren destijds sterk verwaarloosd en dichtgegroeid. We hebben deze uitgebaggerd met als doel een goede biotoop te maken voor amfibieën en ander watergebonden leven.

Inmiddels, 22 jaar verder, staat de teller op rond 40 poelen en afgesloten waterpartijen die wij deels hebben aangelegd als onderdeel van een natuurinrichtingsproject of als bestaande waterpartij in beheer hebben gekregen. Nieuw aangelegde poelen zijn voornamelijk als amfibieënpoel aangelegd, zoals (een greep uit meerdere) bij de Macharensse weg in Oss (2020), Molen Zeldenrust in Geffen (2019), het Willibrordusputje in Oss (2018), Oostenakkerstraat in Oss (2018), de Mugheuvelstraat in Oss (2016), poel Tuinderij VanTosse in Oss (2014), Hamelspoelweg/Erfdijk in Herpen (2007), Lange Del in Huisseling (2006) of de Stelt in Oss (2002). Bestaande waterpartijen zijn bijvoorbeeld het Ossermeer, Diedense Kleiputten, Wooijstraat in Herpen, Waatselaar in Berghem, Soldatenwiel en de Akkeren in Lith e.a.

Henk Smouter

Poel willibrordus weg, februari 2020 (Foto: Henk Smouter)

Poeleninventarisatie

Gezien de diversiteit aan poelen en de ligging in verschillende landschapstypen in Oss is het van belang de beheermaatregelen voor elke poel of waterpartij goed in beeld te hebben.

Fauna samenstelling

Immers, poelen gelegen in het poldergebied kennen een heel andere flora en faunasamenstelling dan die op de hogere zandgronden. Vaak zullen poelen in het poldergebied ook het gehele jaar waterhoudend zijn en die op de zandgronden regelmatig geheel of gedeeltelijk in de zomer droogvallen, soms tot halverwege de herfst.

In het afgelopen jaar heeft onze werkleider Jan de Graaf (bedankt Jan!!) zeer veel tijd gestoken in een inventarisatie van alle poelen in ons werkgebied. Met als resultaat een prachtig overzicht van de bestaande situatie aan de hand van recente foto's, een globale beschrijving van de omringende vegetatie, de huidige staat van onderhoud, beschrijving van de onderhoudsmaatregelen, voorstel voor aanpassingen en frequentie van onderhoud. Vanuit dit document wordt jaarlijks een werkplan gemaakt om te bepalen waar onderhoud moet worden gepleegd.

Voorblad van het inventarisatierapport van Jan de Graaf

Poelen monitoren

Als aanvulling op de inventarisatie wordt een start gemaakt om alle poelen te monitoren op de aanwezigheid van macrofauna (amfibieën, vis), microfauna (watergebonden insecten als libellen e.a.), zeldzame of bedreigde flora en waterkwaliteit (zuurstof, stikstof, nutriënteniveau en pH). Voor het monitoringsprogramma zoeken we samenwerking met o.a. het IVN en RAVON. Daarnaast zullen binnen dit kader ook stages van studenten van onderwijsinstellingen als HAS en Helicon ingevuld worden.

Het inventarisatierapport ligt ter inzage op de werf in de Tolstraat.

Henk Smouter

Waar werkten we?

Door de coronacrisis zijn veel werkzaamheden van Landschapsbeheer Oss de afgelopen tijd op een laag pitje gezet. Vooral de wekelijkse natuurwerkdagen voor de grote werkgroep had daar onder te lijden! Tal van karweien werden nu door kleinere groepen uitgevoerd.

Tóch nog heel veel gedaan!

De wekelijkse mails van onze coördinatoren Tonnie van Hooff en Henk Smouter maken derhalve nu gewag van meer, maar beperktere werkzaamheden op verspreide locaties. Zo snoeide onze groep uit Maren-Kessel de wilgen en maaide de slootkanten van het kerkpad bij de oude pastorie in Kessel, plantte de groep uit Geffen 600 struiken op het Geffens Veld en werden de "eilandjes" in Lithoijen onder handen genomen. De wekelijkse werkgroep werkte een keer in Herpen bij de Hertogswetering en meerdere keren aan het nieuwe project van de drie voormalige paardenweitjes aan de Munlaan en in De Stelt, aan het herdenkingsbomenbos, de uitbreiding daarvan en aan het herstellen van houtwallen en het bestrijden van vogelkers.

En in de Tolstraat zaten onze vrijwilligers ook niet stil: er werd een nieuwe grote overdekte opslag gebouwd voor zo'n 60 m3 hardhout, de garage bij het pand werd afgebroken om plaats te maken voor een nieuwe werkruimte en er werden (voor de gemeente) 200 vogelhuisjes voor pimpelmezen gebouwd. Ook maakten onze timmermannen enkele looppoortjes en enkele zitbanken voor het herdenkingsbomen bos.

Dick Roza

Nieuwe hardhoutopslag in de Tolstraat (foto: Dick Roza)

Landschapsbeheer Oss en IVN Oss bundelen hun krachten

Waarom samenwerking?

Landschapsbeheer Oss zet zich in voor het behoud, beheer, herstel en ontwikkeling van een ecologisch waardevol en mooi landschap met een streekeigen karakter. Landschapsbeheer Oss ontwikkelt hiervoor visies, projecten en beheerplannen.

IVN Oss maakt je bewust van het belang van een gezonde natuur in je eigen leefomgeving en laat je die prachtige natuur beleven. IVN Oss inventariseert wat er is (monitoren) en verspreidt die kennis door middel van rapportages, foto's lezingen, excursies, scholenwerk, deelname in projecten en beleidsbeïnvloeding.

We streven in de gemeente Oss dus vergelijkbare doelen na op het gebied van natuur en landschap. Door bundeling van onze verschillende expertises kunnen we betere invulling geven aan onze missies. We hebben daarom besloten om - in lijn met de afgelopen jaren - onze krachten verdergaand te bundelen. Samen kunnen we meer voor Oss betekenen.

Hoe behouden we onze eigen identiteit?

IVN Oss is één van 177 lokale afdelingen van IVN Nederland. Landschapsbeheer Oss is een zelfstandig opererende vrijwilligersorganisatie van het Brabants Landschap en vooral werkzaam in de natuurgebieden in het buitengebied van de gemeente Oss. IVN en Landschapsbeheer zijn zich bewust van de verschillende posities en respecteren die vanzelfsprekend ook zonder dat de verschillen in identiteit uitwisseling van kennis en kunde in de weg staat.

Hoe gaan we samenwerken?

IVN Oss kent een aantal gespecialiseerde werkgroepen binnen hun organisatie waar onder de werkgroep Groen en Ruimte. Deze werkgroep heeft maandelijks overleg met de coördinatoren van Landschapsbeheer. Tijdens dit overleg worden alle zaken die betrekking hebben op natuur, landschap, ecologie, energietransitie etc. ingebracht. In vervolg hierop worden standpunten ingenomen en zo nodig naar buiten gebracht. Ook worden werkafspraken gemaakt over de voortgang van projecten en ontwikkelingen. Via de werkgroep groen en ruimte kunnen ook andere werkgroepen van het IVN worden betrokken. Wij willen ook een belangrijke adviseur zijn voor het gemeentebestuur en zijn er ook ter ondersteuning van de groene ambtenaren. Ook onderhoudt de werkgroep contacten met Waterschap, Natuurmonumenten, Brabants Landschap, ZLTO etc. Uiteraard koppelen de coördinatoren terug aan hun eigen bestuur.

Wat gaan we samen doen?

Belangrijkste insteek bij onze samenwerking is dat we dingen gaan doen, samen, vooral ook in de uitvoering. Uiteraard is afstemming en coördinatie belangrijk, anders wordt het een rommeltje, maar doel is zeker geen praatgroepen te maken, maar doe groepen. Voor de terreinen, die door Landschapsbeheer worden onderhouden, is het van belang om inzicht te hebben in de aanwezige flora en fauna. En wat is daarbij nodig om de bestaande natuur te behouden en waar mogelijk te versterken? Op verzoek van Landschapsbeheer zal IVN gebieden monitoren en beheeradvies geven. Overleg wordt gepleegd over de versterking van natuur en landschap in Oss zoals de Ecologische Verbinding Hertogswetering, Ossermeer, Coulissenlandschap

buitengebied Geffen, De Stelt, Landerij VanTosse, Erfdijk Oss en nog veel andere projecten. Op verzoek van IVN zal Landschapsbeheer werkzaamheden verrichten in het Tiny Forest.

Natuurwandelingen door terreinen, die door Landschapsbeheer worden beheerd, worden samen voorbereid en Landschapsbeheer loopt zo mogelijk mee. Gezamenlijk gaan we de landschapsacademie/kortlopende cursussen en excursies organiseren voor leden van IVN en Landschapsbeheer over interessante onderwerpen op gebied van natuur, landschap, beheer e.d. De redacties van de beide informatiebladen gaan bij elkaar zitten om te bekijken wat ze elkaar te bieden hebben. Bedoeling is dat we elkaars informatiebladen voor alle leden/vrijwilligers uitwisselen.

Formele start vanaf 2021 en verder

Met het uitbrengen van deze samenwerkingsboodschap gaat de formele samenwerking vanaf 2021 verder uitgewerkt worden. Belangrijk doel daarbij is dat er een soort van "gezamenlijk gevoel" bij de IVN-ers en Landschapsbeheer Oss-ers gaat ontstaan en we elkaar gaan ontmoeten in de mooie groene natuur van de gemeente Oss. Natuurlijk gaan we de komende periode ook bezien hoe de samenwerking nog beter kan. Zo heeft Landschapsbeheer Oss het concept Werkplaats N(atuur), L(andschap) en C(ultuurhistorie) opgezet. We gaan bekijken wat dit concept betekent voor onze samenwerking.

Harry Peters, voorzitter Landschapsbeheer Oss
Geert Versteijlen, voorzitter IVN Oss

Harry Peters

Geert Versteijlen

Uitwisseling twee "clubtijdschriften"

Ter gelegenheid van de samenwerking tussen Landschapsbeheer Oss en IVN-Oss en om het samengevoel verder te ontwikkelen hebben de besturen van beide organisaties besloten om hun clubtijdschriften onderling digitaal uit te wisselen.

Alle leden van IVN ontvangen dus vanaf december de nieuwsbrief van Landschapsbeheer Oss en alle vrijwilligers van Landschapsbeheer ontvangen het IVN-magazine "Inzomen".

Dick Roza

Google-meet-IVN-avondje

Als experiment organiseerde de WEL (Werkgroep Eigen Leden) van IVN-Oss op dinsdag 8 december een informatieve videobijeenkomst voor haar leden onder de pakkende naam Google-meet-IVN-avondje.

Uitleg over samenwerking

De techniek voor die avond was in handen van Patricia van Orsouw en de presentatie werd verzorgd door Frans van Welie. Op deze eerste videoavond presenterden zich de fotowerkgroep, de natuurgidsenwerkgroep, de vogelwerkgroep en de werkgroep eigen leden. De opening werd gedaan door IVN-voorzitter Geert Versteijlen, die samen met onze voorzitter Harry Peters, aan het eind van de uitzending alles vertelde over de samenwerking tussen IVN en Landschapsbeheer Oss.

Dick Roza

Coronalinde geplaatst in herinneringsbos

In ons herinneringsbos is op dinsdag 6 oktober (Nationale Bezinningsdag i.v.m. het coronavirus) door burgemeester Wobine Buijs-Glaudemans een speciale herinneringslinde geplant, als troost en herinnering voor iedereen die heeft geleden onder de coronacrisis.

Aandacht voor elkaar

Het planten gebeurde in het kader van de campagne "aandacht voor elkaar", die die ochtend in Den Bosch gestart was door minister-president Mark Rutte en minister Hugo de Jonge. Mark Rutte zei: "De nationale bezinningsdag geeft Nederland de mogelijkheid om stil te staan bij de mensen die zijn overleden aan het virus. Maar ook bijvoorbeeld het verlies van een baan of ander verdriet. Een landelijke dag voor iedereen die met verlies te maken heeft gehad. Een moment van bezinning waarbij we gezamenlijk terugkijken, meeleven met getroffenen in de breedste zin van het woord, verhalen delen en hoopvol vooruitblikken"

Lindeboom van de liefde

De burgemeester plantte de boom in aanwezigheid van voormalig jeugdburgemeester Jara van Doorn, coronabestanden Mare en Flynn, topvrouw Mariëlle Bartholomeus, Ruth Jellema van de raad van kerken, Henk Smouter van Landerij VanTosse en Irene Hoogendorp van de facebookpagina Coronahulp Oss. Alle aanwezigen strooiden om de beurt een schep aarde over de jonge boom. Bij de boom is op een boomschijf een plaquette aangebracht met de tekst: "Voor iedereen die door het coronavirus zware tijden en verlies heeft ervaren. Voor troost en hoop op beter". Het woord "linde" betekent bindsel en door de hartvormige bladeren staat de linde ook bekend als boom van de liefde. Landschapsbeheer Oss zal de linde dan ook met liefde verzorgen tijdens zijn groei in het Herinneringsbos!

Dick Roza

Oud vrijwilliger Albert Zondag overleden

Op 27 oktober is onze oud-vrijwilliger Albert Zondag op 91 jarige leeftijd in Zorgcentrum Heelwijk, waar hij de laatste 10 jaar woonde, overleden.

Albert was rond 2006 geruime tijd actief in onze toen nog jonge en kleine vrijwilligersgroep, zodat nog maar heel wenigen hem zich zullen herinneren.

Hij was een lieve en vrolijke collega, die veel van de natuur en van dieren hield en hij was ook zeer begaan was het milieu. Ook was hij een zorgzame vader voor zijn twee kinderen en een lieve opa voor zijn twee kleinkinderen die hem erg zullen missen. We wensen hen nog veel sterkte toe met dit verlies!

Dick Roza

Kort Nieuws

Campagne "Nederland plant bomen"

Eén miljoen bomen voor nieuwe bossen in Nederland. Dat is het doel van de campagne "Nederland plant bomen", waarmee de EO op 18 november van start ging.

Korte tv-afleveringen in maart

De omroep roept, samen met Staatsbosbeheer, Stichting Nationale Boomfeestdag en "Buitenfonds", iedereen in Nederland op om mee te werken aan een groener Nederland door het kopen van bomen. De bomen komen in alle twaalf provincies. EO en haar partners roepen gezamenlijk alle Nederlanders op om samen die miljoen bomen bij elkaar te brengen. Een boom kost 7,50 euro, inclusief het planten en de eerste jeugdverzorging in één van de nieuwe bossen. De campagne bestaat uit drie platformen: Nederlandplantbomen.nl, een serie korte tv-afleveringen van 1-6 maart 2021 op NPO 1 en wordt afgesloten tijdens de 64ste Nationale Boomfeestdag op 17 maart 2021. Op instagam.com/nederlandplantbomen.nl zijn enthousiaste vloggende boswachters, mooie natuurfoto's en persoonlijke verhalen te vinden. (DR)

www.nederlandplantbomen.nl

Staatsbosbeheer helpt bij verplanten 1 miljoen bomen

Staatsbosbeheer helpt deze winter de organisatie "Meer Bomen Nu" met het verhuizen van 1 miljoen overtallige jonge boompjes en struiken. Deze zaailingen verhuizen naar een nieuwe plek waar ze gewenst zijn. Daar krijgen ze de kans om uit te groeien tot volwasen exemplaren.

Gebieden open houden

"Meer Bomen Nu" is een initiatief van "MEERGroen", "Caring Farmers", Stichting Nationale Boomfeestdag en Urgenda. De organisatie houdt zich bezig met het verplanten van ongewenste bomen uit natuurgebieden. De bomen komen bijvoorbeeld terecht bij boeren. Staatsbosbeheer beheert naast bossen ook veengebieden, heide en uiterwaarden waar regelmatig jonge bomen verwijderd moeten worden om deze gebieden open te houden. Vrijwilligers van Staatsbosbeheer en van "Meer Bomen Nu" verwijderen dit opschot onder toezicht van de boswachters.

Ook gemeenten kunnen helpen

Iedereen, die zich aanmeldt via www.meerbomen.nu, kan vervolgens een jonge boom planten op een nieuwe plek. Dat kan zijn een achtertuin, een houtwal rondom een akker of in een nieuw voedselbos. "Meer Bomen Nu" heeft ook scholen, bedrijven en burgers opgeroepen om te helpen met het verplanten. Ook deed de organisatie een oproep aan gemeenten en andere overheden. Gemeenten met ruimte voor bomen konden plantlocaties aangeven. Maar ze kunnen ook een rol spelen door bijvoorbeeld scholen te betrekken bij plantdagen. (DR)

MEERBOMENNU

www.meerbomen.nu

IVN-campagne "Plant mee"

IVN-Nederland startte begin november, voor iedereen die door corona noodgedwongen thuis moet zitten, de campagne "Plant mee" om tuinen en balkons te "vergroenen". Zo wil men van alle achtertuinen en balkons het grootste natuurgebied van het land maken!

Natuur dicht bij mensen brengen

Zelf gaat IVN de komende periode met scholen, vrijwilligers, gemeenten en tuineigenaren aan de slag om ruim 60.000 bomen te planten.

Er worden 81 "Tiny Forests" geplant en daarnaast gaan er 800 "Tuiny Forests", inheemse bosjes van 6 m², de grond in. In totaal wordt hiermee zo'n twee hectare groen in de stad geplant. IVN hoopt met deze campagne "Plant mee" veel Nederlanders te bereiken om de natuur dicht bij de mensen te brengen. Het is leuk en makkelijk om een tuin of balkon om te toveren tot een klein natuurgebiedje. Een inheemse struik en wat vetbollen voor de vogels zorgen al voor meer leven in je tuin en balkon. (DR)

www.plantmee.nl

Weer 800 "Tuiny Forests" erbij

In november kregen weer zo'n 800 Nederlanders een "Tuiny Forests" (een inheemse wildernis van 6 m²) in hun tuin. Het ging om een project van IVN en de duurzame plantenwebshop Sprinkl.

Nieuwe lading voorradig

Dat de interesse in de "Tuiny Forests" zo groot is, blijkt wel uit het feit dat de 800 minibossen al heel snel waren uitverkocht. Mensen kiezen ervoor, omdat ze hebben gelezen of gehoord over de achteruitgang van de biodiversiteit, zich zorgen maken en in hun eigen tuin graag bijdragen aan een verbetering. Er kan inmiddels op een nieuwe lading "Tuiny Forests" worden ingetekend. Deze wordt verzonden in maart 2021. Een "Tuiny Forest" bestaat uit vijf inheemse bomen en vijf inheemse struiken en een zakje inheemse zaden. De "bossen" worden in dozen verpakt en verzonden door heel Nederland.

Japanse methode

De bomen en heesters worden dicht bij elkaar geplant op een oppervlakte van 6 m². Dit is een beproefde Japanse methode voor snelle herbebossing. Hierdoor groeit het bosje extra snel en verbetert de kwaliteit van de bodem ook in rap tempo. Op die manier staat er binnen twee jaar een kleine wildernis in de tuin, waarin vo-

gels en egels bescherming en eten vinden, allerlei insecten voedsel kunnen vinden en waar diertjes zich kunnen voorplanten. Hoe meer van dit soort eilandjes door Nederland, hoe meer kans soorten hebben om te overleven. Het project "Tuiny Forests" is mede mogelijk gemaakt door ASN-Bank. Met dank aan "Tuin en Landschap". (DR)

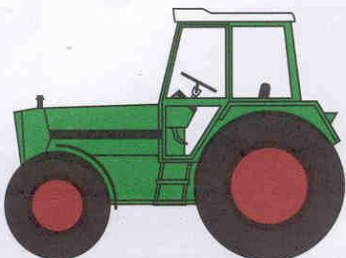
www.tuinyforests.nl

Landschapsbeheer in krant

De laatste tijd besteedt het Brabants Dagblad in artikelen weer regelmatig aandacht aan de activiteiten van Landschapsbeheer Oss. En vaak is journalist Peter van Erp dan de auteur.

Zo dik wordt deze boom!!!

Zo richtte Peter op 7 november de schijnwerper op de hervorming van het weiland (door vogelaars Ossmeer 3 genoemd) aan de Macharensesweg, met als kopregel boven het artikel "Een nieuw thuis voor patrijzen aan de noordkant van Oss". Henk Smouter schreef erover op pagina 5/6 van de nieuwsbrief van juni 2020. Het tweede artikel verscheen op 12 november over het planten van de eerste "Monumentale boom" aan de Suggelaarsestraat in De Stelt. Op de bijgevoegde foto heft onze coördinator Tonnie van Hooff zijn handen omhoog, terwijl hij roept: "Zo dik moet deze reus voor de toekomst in Oss worden! U leest meer over die plantactie in deze nieuwsbrief. (DR)

LOONBEDRIJF PETER LOEFFEN

Waterstraat 5, 5374 KB SCHALJK • Tel.: 0486-461505 • Fax: 0486-464230

Leuke reacties op onze nieuwsbrief

Direct nadat het septembernummer verschenen was, ontvingen we van veel vrijwilligers, maar ook van lezers van "buitenaf" veel ongevraagde, positieve reacties over de inhoud van dat nummer. Kennelijk hadden we dus precies de juiste mix van artikelen geplaatst!

Veel complimenten ook van buiten

Nu mogen we ons tóch wel een beetje op onze borst slaan, want in de loop der jaren kregen we als we onze nieuwsbrief aan particulieren, natuurverenigingen, bedrijven, instanties, musea of collega-natuurorganisaties overhandigden of toestuurden, heel vaak te horen dat men het zo'n keurig verzorgd en zeer informatief blad vond. Vaak zeiden vooral de collega-vrijwilligersorganisaties jaloers te zijn dat men zelf zo'n blad niet had. We hebben inmiddels ook buiten onze regio dan ook de nodige lezers, bijvoorbeeld uit Rotterdam, Nijmegen, Amsterdam, Vlijmen, Hedel, de Rips en zelfs uit de Oekraïne, waar onze oud-vrijwilliger Natasja Zhukova, die in 2003/2004 bij ons werkte en waarmee ik alweer enkele jaren een mailcorrespondentie onderhoud, met plezier de digitale nieuwsbrief leest die ik haar stuur.

Natuurfilmer Ruben Smit (foto: Dick Roza)

Leuke reactie

Ook nieuwe vrijwilligers reageren vaak spontaan als ze de nieuwsbrief voor het eerst zien of lezen. Een leuke "ambtelijke" reactie kregen we van Manoeska Berkens, de nieuwe beleids-regisseur Recreatie en Toerisme en Erfgoed van de gemeente Oss, nadat ze in september voor het eerst de nieuwsbrief kreeg. Ze schreef: "Wow, wat een mooie, uitgebreide en superinteressante

nieuwsbrief hebben jullie. Mijn complimenten! Ik heb hem echt met heel veel plezier gelezen. En, leuke bijkomstigheid, na jaren weer contact gehad met een oud- klasgenoot (Richard Ceelen), die als redactielid mooi met zijn 06 nummer in het colofon staat. Een laatste leuke reactie kregen we op 1 december van Paul van Beber uit Veghel. Hij schreef: "Ik heb inmiddels twee maal hardhout mogen ophalen bij jullie aan de Tolstraat en ervaar de Stichting Landschapsbeheer Oss als een fijne club mensen met een mooi doel, dat ik graag wil steunen. U heeft mijn aanmeldingsformulier voor de vriendenclub zojuist ontvangen en de bijdrage voor 2020 heb ik ook direct overgemaakt". (DR)

Moeierboom in Etten-Leur: mooiste boom van Nederland

Bij de verkiezing op 15 oktober van de mooiste boom van Nederland is de Moeiersboom op het marktplein in Etten-Leur tot de winnaar uitgeroepen. De boom dingt nu in februari 2021 mee naar de titel "Mooiste boom van Europa", die dan voor de tiende keer gehouden wordt.

Boom straalt in donker

De Moeiersboom is een grootbladige "etagelinde" (*Tilia platyphyllos*), die al sinds 1675 de markt in Etten-Leur siert en die het klimaat op de markt domineert en goed houdt. Vincent van Gogh heeft hem gezien en misschien wel geschilderd. Hij markeert de plaats waar in vroeger tijden wellicht recht werd gesproken. Tegenwoordig draagt de boom 7.500 blauwe LED-lampjes en straalt in het donker, niet alleen tijdens de kerst. Hij is het icoon waar heel Etten-Leur trots op is. Ook is hij, afgebeeld in zilver, een bijzondere onderscheiding voor inwoners die iets speciaals voor de gemeenschap hebben gedaan.

Vele nakomelingen

De naam "moeier" is vermoedelijk afgeleid van moeder. Vroeger vermeerderde men lindebomen door "afleggen". Dit is het uitbuigen van twijgen tot even in de grond. Na een jaar hebben die op die plek wortels gekregen en worden ze los gesneden van de boom. Zo doende heeft de moeierboom voor vele nakomelingen gezorgd. Ook recent zijn er nog nakomelingen van deze boom

Moeiersboom op de markt in Etten-Leur (foto Ria Mol)

opgekweekt en daarna op enkele locaties in Etten-Leur teruggeplaatst. Het grote belang van de boom wordt ook door de gemeente onderkend. Een boomchirurg houdt hem in de gaten en speciale hekken bij grote evenementen beschermen hem. De verkiezing van de "Mooiste boom van Nederland" werd georganiseerd door de Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied en het SBNL Natuurfonds. (DR)

www.mooisteboomvannederland.nl
Zie ook de nieuwsbrief van september 2020 pagina 11.

Weidevogelseizoen 2020 Beerse Overlaet

Aan nieuwsbrief van november van de Agrarische Natuurvereniging D'n Beerse Overlaet was het overzicht van de resultaten van de weidevogels in het gebied over 2020 toegevoegd. Het overzicht werd gemaakt in overleg met Marco Renes van Brabants Landschap.

Lage kuikenoverleving

2020 zal het jaar zijn dat we niet snel zullen vergeten. De werkgroepen stonden voor de keuze wel of niet het veld in, niet met groepen maar alleen of met z'n tweeën. Als we daar bovenop nog een extreem droog voorjaar en zomer doen, is er sprake van een zeer moeizaam jaar voor de weidevogels. Dit is met name zichtbaar in de kuikenoverleving, die door de omstandigheden erg laag was. Met name wulp en kievit hebben weinig jongen groot gebracht! Als we terugkijken naar de cijfers, zien we veel verschillen tussen de soorten.

Betere kansen in plasdrasgebieden

Dit is voor een deel te verklaren door de plasdras percelen. Wel zien we dat vogels die op deze percelen broeden en hun

jongen groot brengen zeker dit jaar betere kansen hebben gehad om hun jongen groot te brengen dan vogels die op andere percelen gebroed hebben. Dit was al het derde droge jaar op rij en dat begint zich ook af te tekenen in de cijfers; we zien het totaal aantal legsels ook wat teruglopen, maar wel minder hard dan in andere gebieden. Belangrijk hierin is wel dat het uitkomstpercentage van de nesten met 76% de afgelopen jaren stabiel blijft. Hetzelfde geldt voor de verliezen van de nesten door werkzaamheden en predatie. (DR)

www.brabantslandschap.nl/weidevogelbescherming

Plasdras voor weidevogel moet beter

Het principe greppelplasdras op een boerenweiland werkt nog niet zo goed als gehoopt. Weidevogels worden er wel door aangetrokken, maar ze krijgen nog steeds weinig jongen groot.

Gewasverbetering?

Geen groei van de populatie dus. Een beter beheer van de plasdras percelen met een licht gewas in de plasdras en hoge en dichte groei eromheen, kan wellicht verbetering brengen. Greppelplasdras, een maatregel waarbij boeren de middengreppel van een weideperceel vol water zetten, waardoor een natte zone rond de greppel ontstaat, is populair onder boeren omdat het niet erg ingrijpend is voor de bedrijfsvoering. Maar de methode draagt vooralsnog niet bij aan een beter broedresultaat van de kievit, blijkt uit onderzoek van o.a. Wageningen University & Research en Sovon Vogelonderzoek. (DR)

BOEKENRUBRIEK

De ontdekking van de natuur

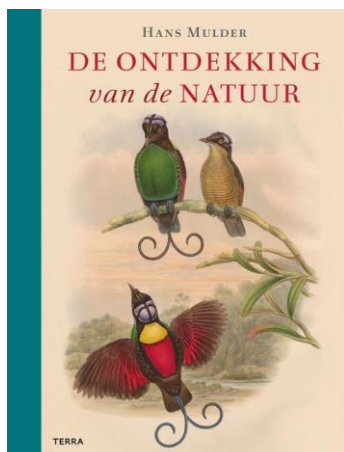
Op 21 januari 2021 zal bij Uitgeverij Terra het boek "De ontdekking van de natuur" van auteur-historicus Hans Mulder verschijnen.

De geheimen van de natuur

Het rijk geïllustreerde boek, van 256 pagina's, bevat 20 verhalen over onderwerpen en mensen die een rol hebben gespeeld in het ontsluiten van de geheimen die de natuur verborg voor de Europese mens tussen 1500 en 1900. Vanaf de vroege 16e eeuw verschenen er in Europa steeds meer studies waarin dieren en planten 'naar het leven' werden beschreven en verbeeld. In de navolgende eeuwen werd het onderzoek naar de natuurlijke wereld (van heel groot tot piepklein) verdiept en werd de kunst om die wonderbaarlijke natuur af te beelden geperfectioneerd.

Verhalen worden verteld

Veel van de belangrijkste natuurhistorische handschriften, gedrukte boeken, tekeningen en aquarellen zijn te vinden in Artis-Bibliotheek, onderdeel van het Allard Pierson - De collecties van Universiteit van Amsterdam. Met dat materiaal worden verhalen verteld over flora en fauna. Twintig van die verhalen zijn nu gebundeld in het boek. De beschreven ontdekkingen zijn doorspekt met anekdotes over de mannen en vrouwen die er tussen 1500 en 1900 voor hebben gezorgd dat wij het leven om ons heen beter begrijpen. Het boek kost €49,00. (DR)

De smaak van reiger

Mensen eten soms bizarre vogels, van ortolanen tot meerkoeten. Is dat erg? Niet altijd, zo blijkt uit de bundel "De smaak van reiger". Elke aangereden zwaan die op een bord belandt, scheelt weer een paar "plofkippen"!

Vroege bejaagd

Negen schrijvers onder wie de Trouw-coryfeeën Koos Dijksterhuis, Jelle Reumer en Bert Keizer schetsen in het boek "De smaak van reiger" het cultuurhistorische lot van achttien vogels. Het gaat om dieren die we niet tot het pluimvee rekenen, zoals zang-, trek- en zeevogels. Vroeger werden ze bejaagd en gegeten omdat mensen honger hadden. Van sommige vogels verwacht je niet dat ze gegeten worden. Te mooi, te dichtbij, te bijzonder. Toch gebeurt het! Cultuurfenomeen
Het boek is een confronterende verkenning van een cultuurfenomeen, aan de hand van achttien onthutsende voorbeelden, van aalscholver tot zwartkop. Het boek telt 184 pagina's, kost 19,95 euro en het ISBN-nummer is: 9789081388764. Een dakloze zwerfer die in een park een reiger gedood, gebraden en opgegeten had, was de aanleiding voor het schrijven van het boek. De verschroeide restanten gingen naar het Natuurhistorisch Museum in Rotterdam, zo lazten we in het dagblad Trouw van 2 november 2020. (DR)

De Wilde Wereld

Bij Uitgeverij Pluim verscheen de paperback "De Wilde Wereld, een nieuwe relatie met de wereld", geschreven door schrijver-journalist Sanne Bloemink. Het boek maakt deel uit van de serie "Vitale ideeën voor de wereld van morgen". Hoop voor de toekomst
Terwijl mensen over de hele wereld binnenbleven, kwam de natuur tot leven. Vogels floten er op los, de lucht was frisser dan ooit en de herrie van het verkeer verstomde. Walvissen waren weer even verlost van de door zeetankers veroorzaakte geluidsoverlast en zeeschildpadden legden hun eieren op verlaten stranden. Dit tijdelijke venster op een andere wereld geeft hoop voor de toekomst.

Ecologische verbondenheid voelen!

De covid-19-pandemie wijst ons op het feit dat we nog niet zijn losgezongen van de materiële wereld, maar hier een integraal onderdeel van uitmaken. Alles is met alles verbonden en het wordt tijd dat we deze ecologische verbondenheid gaan voelen en erkennen. Maar hoe raak je verbonden met de omgeving, met de natuur? Bloemink sprak hierover met vooruitstrevende wetenschappers, kunstenaars, schrijvers en denkers. De Wilde Wereld, ISBN 9789083073651, telt 111 pagina's en kost €12,99. (DR)

Natuurboek "Wat bomen ons vertellen"

Tijdens de uitzending van het NPO-programma "Vroege Vogels" op zondag 18 oktober is het boek "Wat bomen ons vertellen" van Valerie Trouet de winnaar geworden van de Jan Wolkers Prijs 2020. Er waren 20 boeken genomineerd voor deze prijs.

Achtste uitverkiezing

De Jan Wolkers Prijs is een initiatief van Vroege Vogels, het Wereld Natuurfonds en de Volkskrant. Het was de achtste keer dat de prijs (ter waarde van 5.000 euro) voor het beste natuurboek werd uitgereikt. De jury bestond uit Karina Wolkers, Allard Stapel, van het Wereld Natuurfonds, Jean-Pierre Geelen, van de Volkskrant, en Daniel Gulpers, van Vroege Vogels. Vorig jaar won het boek "Foon" van Marente de Moor-Foori.

Met nieuwe ogen kijken

"Valerie Trouet is een boomwetenschapper en een kundig auteur die de lezer als een natuurgids aan de hand neemt en met nieuwe ogen leert kijken", aldus Jean-Pierre Geelen. Als je wilt weten hoe oud een boom is, moet je zijn jaarringen tellen. Maar die ringen kunnen je veel meer vertellen dan dat. Dendrochronologie, de wetenschappelijke studie van jaarringen, levert een niet te onderschatten bijdrage aan ons begrip van de klimaatgeschiedenis van de aarde, de invloed ervan op de menselijke beschavingen in de afgelopen tweeduizend jaar en de complexe interactie tussen mens en natuur. "Wat bomen ons vertellen", ISBN 9789401466752, telt 288 pagina's en kost €22,99. (DR)

Nieuw boek over de hoveniers van Oranje

Wie waren de hoveniers die in de 17e eeuw de tuinen van de prinsen en prinsessen van Oranje verzorgden? Auteur Lonneke Berkhout heeft er vijftig weten te identificeren en beschrijft ze in haar onlangs, bij Uitgeverij Verloren, verschenen boek "Hoveniers van Oranje"

Professionalisering hoveniersvak

De tuinen van de prinsen en prinsessen van Oranje waren toonaangevend in de zeventiende eeuw. In het boek beschrijft Berkhout de verantwoordelijkheden van de hoveniers, hun (financiële) positie, hun relatie met de prins of prinses van Oranje en de veranderingen hierin. De hoveniers hielden zich onder andere bezig met de teelt van groenten en fruit, de aanleg van parterres, de verzorging van uitheemse planten en de "broeikunst". Ze speelden ook een rol in de professionalisering van het hoveniersvak, de ontwikkeling van nieuwe technieken en de internationale uitwisseling van horticulurale kennis. Het boek (ISBN 9789087048358) telt 471 pagina's en kost €39,00. Met dank aan "Tuin en Landschap". (DR)

Groen geluk

Bij uitgeverij "The House of Books" verscheen in september het boek "Groen geluk", geschreven door Lodewijk Hoekstra.

Duurzame tv-tuinman

Lodewijk Hoekstra is bekend geworden als tv-tuinman, maar is naast zijn tv-werk fanatiek voorvechter van een duurzame wereld. Hij was van kleins af al veel buiten en geïnteresseerd in alles wat groeide en bloeide en daarom gaat het hem aan zijn hart dat ons gedrag en onze consumptie vaak niet in balans zijn met onze leefomgeving. In zijn boek geeft hij tips en trucs voor een duurzamer en bewuster leven en wil hij mensen inspireren om zelf actie te ondernemen bij het verduurzamen en vergroenen van de eigen leefomgeving. Water, energie, voedsel, groen in en buiten het huis, alles komt aan bod! Het boek (ISBN 9789044356687), uitgevoerd in paperback, telt 208 pagina's en kost €24,99. (DR)

Stadsflora van de Lage Landen

Bij Uitgeverij Fontaine verscheen het boek "Stadsflora van de Lage Landen". Dit boek brengt de wilde flora van de Nederlandse en Vlaamse steden in beeld. Ruim 800 stadsplanten en 80 recent ontdekte soorten worden beschreven, onderbouwd met de nieuwste data en trends.

Planten vertellen de geschiedenis

Auteur Ton Denters heeft, samen met lokale floristen, wandelroutes uitgezet in 26 Nederlandse en Vlaamse steden. De routes laten zien dat de flora van iedere stad uniek is en bijzondere verhalen vertelt over de geschiedenis van een stad. De Amsterdamse flora is net zo multicultureel als haar bevolking en de Rotterdamse haven is hofleverancier van vreemde planten die heimelijk met vrachten binnenkomen. De Tilburgse flora weerspiegelt het rijke verleden van de wolindustrie waar de stad zo bekend om is en de grachten van Amersfoort zijn beroemd om hun bijzondere muurflora. Als kers op de taart zijn momenteel de meeste met stoepkrijt gemarkeerd op de meeste wandelroutes. Het boek Stadsflora (ISBN 9789059569737) plantensoorten telt 448 pagina's en kost €34,95. (DR)

Naturalis bestaat 200 jaar

Naturalis Biodiversity Center in Leiden bestaat 200 jaar. Koning Willem Alexander gaf op 29 september tijdens het "Gala van de Biodiversiteit" (met veel bekende sprekers) het officiële startsein voor het jubileumjaar. Want vanaf die dag viert Naturalis 200 dagen feest!!

25 topstukken te zien

Dit jaar is het 200 jaar geleden dat koning Willem I (1772-1843) het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie oprichtte. Wat ooit begon als zijn persoonlijke verzameling, groeide in twee eeuwen uit tot een collectie van 42 miljoen objecten. Daarmee is "Naturalis" één van de grootste en toonaangevende collecties ter wereld, een verzameling die de basis vormt voor onderzoek aan biodiversiteit en waar prachtige verhalen te vertellen zijn over de natuur van toen, nu en in de toekomst. De jubileumtentoonstelling "Van onschatbare waarde" toont 25 topstukken

uit de collectie. Het zijn zeldzame objecten, uiterst kwetsbaar, uitgestorven, of bron van baanbrekend wetenschappelijk onderzoek. Normaliter zijn ze opgeslagen in de collectietoren, maar speciaal voor dit jubileum worden ze tijdelijk getoond aan het publiek.

Bekende Nederlanders met hun topstuk

Een deel van deze objecten is extra uitgelicht. Topfotograaf Raymond Rutting portretteerde bijzondere Nederlanders met hun favoriete topstuk. Deze portretten maken onderdeel uit van de tentoonstelling. Korte video's, gemaakt tijdens de fotoshoots, geven verdieping op de relatie van de bijzondere Nederlander met de natuur en zijn of haar interesse voor dit object. De tentoonstelling "Van onschatbare waarde" is nog te bezoeken t/m 17 april 2021

Twee boeken uitgegeven

Ter gelegenheid van het jubileum zijn twee speciale publicaties uitgebracht. Voor het boek "Wie wat bewaart" (prijs €24,99) diepten biologen en meestervertellers Freek Vonk en Menno Schilthuizen de rijke historie uit van Naturalis. Ze nemen de lezer mee door de geschiedenis van de natuurwetenschap van de allereerste insectenverzameling van een driejarige prins tot de precieze kunst van natuurkundig illustreren en overzeese verza-melexpedities. Voor het boek "Van onschatbare waarde, 200 jaar Naturalis" (prijs €29,95) kozen ruim 70 experts van Naturalis zorgvuldig 200 sleutelstukken uit de collectie van Naturalis. Het is een ode aan de indrukwekkende rijkscollectie, van walvisskelet tot het aller kleinste mosmijtje. Het boek is samengesteld onder redactie van onderzoekspecialisten er-goed bij Naturalis Tiny Monquil en Eulália Gassó Miracle. (DR)

Coördinatiepunt Landschapsbeheer 40 jaar

Dit jaar bestaat het coördinatiepunt Landschapsbeheer 40 jaar. Dit coördinatiepunt verzorgt en begeleidt vele vrijwilligersactiviteiten in onze provincie onder de vleugels van Brabants Landschap.

Onmisbaar werk in de provincie

In de beginjaren bestond het werk vrijwel volledig uit het ondersteunen van vrijwillig landschapsbeheer. Vele vrijwilligersgroepen zijn in de loop der jaren begonnen. Inmiddels is het CL uitgegroeid naar een afdeling met 10 medewerkers (deels parttime). Nu zijn die medewerkers niet alleen maar bezig met landschapsbeheer, maar ook met soortenbescherming en de uitvoering van vele verschillende subsidieregelingen binnen onze provincie. Momenteel onderhoudt het CL de contacten met 86 landschapsbeheergroepen in de provincie Noord-Brabant - waaronder ook Landschapsbeheer Oss -, maar ook met 38 weidevogelgroepen en 78 uilenwerkgroepen, in totaal dus maar liefst 202 groepen. Die 202 groepen omvatten in totaal zo'n 2800 personen!

Video's over vrijwilligers

Daarnaast zijn er aan het CL ook de vrijwilligers van het meldingsnetwerk voor vleurmuizen en steenmarters in gebouwen verbonden. Dat zijn 56 vrijwilligers die niet in een groep, maar zelfstandig actief zijn. Ter gelegenheid van het jubileum heeft het CL een reeks video's gemaakt, waarin men alle medewerkers aan het woord laat over hun werk en hun trots. Kijk maar eens op de website. Het Coördinatiepunt regelt in onze provincie ook de organisatie van de Landelijke Natuurwerkdag, die elk jaar op de eerste zaterdag van de maand november wordt gehouden. Daarover kunt u in deze uitgave van de nieuwsbrief weer uitgebreid lezen. (DR)

www.coördinatiepunt.nl

Geopark Peelhorst en Maasvallei i.o. leidt recreation-ondernemers op

"Geopark Peelhorst en Maasvallei i.o." waarin gemeenten, waterschappen en de provincies Noord-Brabant en Limburg samenwerken naar een UNESCO-status, heeft 20 enthousiaste ondernemers uit de Maashorst via een 4-daagse IVN-cursus opgeleid tot gastheer/ gastvrouw. Aan de cursisten werd op 17 november per "zoom" hun diploma uitgereikt.

Bol van verborgen verhalen

De mogelijke UNESCO-status van een Geopark kan gezien worden als een Michelinster voor het gebied. Dit omdat het landschap langs de oeroude Peelrandbreuk een aardkundig fenomeen is, waarin honderduizenden jaren geschiedenis letterlijk aan de oppervlakte komt. De Peelrandbreuk heeft een uniek landschap gevormd met horsten (hoog) en slenken (laag) en vele zijbreuken in de bodem. Met drassige wijstgronden, veengebieden en Maasterrassen. Archeologische vindplaatsen verwijzen naar een rijk cultureel en religieus verleden. Het gebied staat bol van verborgen verhalen, met een hoofdrol voor de Peelrandbreuk als natuurlijke barrière.

Beleefaanbod voor gasten

Vanaf 2021 wil "Geopark Peelhorst en Maasvallei i.o." mogelijkheden gaan bieden om de Peelrandbreuk op allerlei manieren te beleven en de gastheren/-vrouwen krijgen hierin een belangrijke rol. Na de training ontwikkelen de gastheren en vrouwen een gezamenlijk beleefaanbod voor hun gasten. Daarmee verrijken ze niet alleen hun eigen bedrijfsaanbod, maar dragen ze ook een belangrijk steentje bij aan de erkenning van "UNESCO Geopark en Maasvallei. (DR)

www.peelhorstenmaasvallei.nl

A. van Leuken

06-54650884

LOON & GRONDVERZET

LITHOIJEN

Special de Peelrandbreuk

10 artikelen over dit
spectaculair geologisch
en landschappelijke
fenomeen

Special Peelrandbreuk

De Nederlandse Geologische Vereniging (NGV) heeft een speciale editie uitgegeven van haar ledenmagazine "Grondboor & Hamer" met als titel "De Peelrandbreuk". Het eerste exemplaar werd op 30 november overhandigd aan Ina Adema, commissaris van de Koning.

Gratis exemplaar beschikbaar

Het doel van deze special is om een groot aantal mensen te bereiken met kennis over de Peelrandbreuk en het unieke wijstverschijnsel. Met subsidie van de provincie Noord-Brabant en het Geopark Peelhorst en Maasvallei i.o.* wordt het themanummer in een extra grote oplage verspreid. Het tijdschrift wordt o.a. gezonden naar docenten aardrijkskunde, de openbare bibliotheken in Noord-Brabant en Limburg en informatie- en natuurcentra in de regio. (DR)

* Zie ook het artikel elders in deze nieuwsbrief. Wilt u ook een exemplaar ontvangen? Stuur dan en mail naar: nvg.voorzitter@gmail.com

Maak grijs groener

Bijna twee derde van de Nederlanders weet niet waarvoor het begrip biodiversiteit precies staat. Na uitleg vinden vier van de vijf Nederlanders het belangrijk om biodiversiteit in zijn of haar omgeving én wereldwijd te beschermen, zo bleek uit onderzoek onder 1200 mensen.

Dringend verandering nodig

Desgevraagd zei een derde van de respondenten dat er dringend verandering moet komen als het gaat om biodiversiteit. Daarmee staat het op de vijfde plek van grote (verkiezings-) onderwerpen.

En wordt het belangrijker gevonden dan thema's als onderwijs, werkgelegenheid, criminaliteit en veiligheid. Op de vierde plek staat energie en klimaat, een onderwerp dat goed aansluit bij biodiversiteit. Biodiversiteit is essentieel voor het herstel van ecosystemen en daarmee een gezonde leefomgeving.

Landelijk op de kaart zetten

Natuurorganisaties, boeren, wetenschappers, banken en bedrijven zijn zich daarvan bewust en hebben in 2018 de handen ineengeslagen met als resultaat het "Deltaplan Biodiversiteitsherstel". De afgelopen tijd heeft het Deltaplan meerdere lokale projecten gelopen; nu wil men de biodiversiteit landelijk op de kaart zetten. Met de campagne "Maak grijs groener" wil Deltaplan laten zien wat biodiversiteit is, laten zien wat je kunt doen om het te beschermen en roept alle inwoners van Nederland op om de biodiversiteit een handje te helpen. De campagne "Maak grijs groen" is vanaf medio oktober ook in de vorm van een leuke, kleurige en verfrissende reclamespot op NPO te zien! (DR)

www.stichtingdeltaplanbiodiversiteitsherstel.nl

Spinnentelling: kruisspin weer op één

In het weekend van 19 en 20 september werd, voor de achtste keer op rij, weer de jaarlijkse spinnentelling gehouden. Men ging weer op zoek naar spinnen in huis en in de tuin. Dit maal werd er op 169 adressen geteld.

Marmertilspin

De top drie was exact hetzelfde als vorig jaar: 1. kruisspin, 2.

grote trilspin en 3. venstersectorspin. De kruisspin is voor de achtste keer op rij de winnaar, maar de spin vertoont wel een duidelijke afname over de jaren heen. In Nederland komen in totaal maar liefst 640 soorten voor, waarvan er zo'n 25 goed bekend zijn. Tijdens de tuintelling is dit jaar voor het eerst een marmertilspin gevonden. Deze soort is pas 10 jaar geleden voor het eerst in ons land gevonden in kassen. Hij is nu al bekend uit vrij veel gebouwen, bijvoorbeeld tuincentra.

Marmertilspin

Valse wolfsspinn

Ook de grote steatoda is een voorbeeld van een exotische spin die steeds meer in gebouwen wordt gevonden en die dus tijdens volgende spinnentelling een steeds hoger plekje zal gaan innemen. Een andere spin die dit jaar voor het eerst gezien is tijdens de spinnentelling, is de valse wolfsspinn. Deze grote soort is in 2007 voor het eerst in Nederland aangetroffen. Oorspronkelijk komt ze uit het Middellandse Zeegebied en het vermoeden is dat zo vooral door de mens naar nieuwe plekken wordt vervoerd. Het is in ons stedelijk gebied inmiddels zó warm geworden, dat de wolfsspinn er kan overleven en populaties kan opbouwen. (DR)

Wandel- en struinroute "Mooi Appeltern"

Wandelen is voor veel van onze lezers een passie, zo weten we. Maar misschien hebben velen nog nooit de wandel- en struinroute "Mooi Appeltern" gelopen, aan de overkant van de Maas. Even de pont bij Meegen nemen en je bent er!

Twee jaar geleden geopend

De route is ontworpen door de "Themagroep Struinroute" en ontstaat uit het traject "Levend Landschap". De doelstelling, het creëren van een struinroute die mooie plekken in en rond Appeltern met elkaar verbindt, is inmiddels verwezenlijkt. In november 2018 werd de wandelroute "Mooi Appeltern" feestelijk geopend. De

route bestaat uit drie rondwandelingen, die met elkaar verbonden kunnen worden tot een lengte van 10,3 kilometer.

Twee startpunten

Het betreft een blauwe struinroute, die deels langs de Maas en door de Moringerwaard loopt, een gele route, die voornamelijk over de openbare weg loopt, maar óók door de Heerlijkheid Appeltern en aan de teen van de dijk en een parse route, die door recreatiegebied Maasland en langs recreatiebedrijf Riverside Outdoor loopt. De route kent twee startpunten, die beide voorzien zijn van een informatiebord en parkeergelegenheid, te weten bij dorpshuis "De Schuur" en op de Maasdijk bij de ingang van de Heerlijkheid. Berichten over de route kun je vinden op de eigen facebookpagina. (DR)

www.facebook.com/wandelenstruinroutemooiappeltern

Twee nieuwe wandelingen

Onze wandelingenontwikkelaar Hans Hamersma heeft weer twee nieuwe wandelingen toegevoegd aan de al door hem uitgewerkte wandelingen. Deze keer met een treinreisje vanaf drie stations op de lijn den Bosch-Nijmegen om met de wandelingen te starten.

Terugreis door buitengebied

De eerste wandeling gaat van station Ravenstein naar station Oss Centraal en de tweede van station Rosmalen naar station Oss West. Beide wandelingen zijn ongeveer 14 km lang, lopen geheel langs de bekende wandelknooppunten en maken gebruik van half-verharde paden, zandwegen en bospaden. Parkeergelegenheid is aanwezig, zowel bij station Ravenstein als bij station Oss West en Oss Centraal (betaald). Bekijk deze en andere wandelingen op de website. (DR)

www.jetrefthetinos.nl

Peter van Nistelrooij onderscheiden

Op 9 oktober heeft Peter van Nistelrooij uit handen van burgemeester Wobine Buijs-Glaudemans een koninklijke onderscheiding ontvangen voor zijn jarenlange inzet voor het behoud van het cultureel (archeologisch) erfgoed van de gemeente Oss. Hij werd benoemd tot Lid in de Orde van Oranje-Nassau.

Animator Vorstengrafmonument

Peter van Nistelrooij, die bevriend was met onze helaas te vroeg overleden vrijwilliger Gerard Smits en voormalig stadsarcheoloog Richard Jansen, heeft zich jarenlang ingezet voor de reconstructie van het Vorstengraf. Hij heeft zich o.a. bezig gehouden voor het verwerven van financiële middelen en het verkrijgen van politieke steun, waardoor het Vorstengrafmonument op 10 juli 2003 kon worden onthuld door de commissaris van de koningin Mr. F.J.M. Houben en burgemeester H.W.M. Klitsie. Landschapsbeheer Oss was destijds nauw betrokken bij de realisatie van het monument en onderhoudt het nog zeer regelmatig door er zwerfafval op te ruimen en reparaties en vernieuwingen uit te voeren.

Helpt ook mee met opgravingen

Daarnaast is Peter actief als voorzitter van de Stichting de Werkende Mens. Hij organiseert excursies naar opgravingen die met de geschiedenis van Oss te maken hebben. Ook weet hij, via zijn uitgebreide netwerk, deskundige sprekers naar Oss te halen, die hun visie geven over allerlei lokale en regionale zaken en opgravingen. Peter is ook één van de

oprichters van Stichting Archeologie Maastrand. Als vrijwilliger helpt hij mee tijdens opgravingen en zorgt dat vondsten goed worden gedocumenteerd.

Archeologisch erfgoed

Daarnaast gaat hij naar scholen om te vertellen over archeologische vondsten en schrijft er artikelen over. Als voorzitter van de Stichting Noord-Brabants Archeologisch Genootschap zet Peter zich ook in om de samenwerking tussen beroeps- en vrijetijdsarcheologen te bevorderen. Hiertoe organiseert hij verschillende contactenstudiemiddagen. En tot slot is Peter, vanwege zijn geboortegrond, ook lid van de Heemkundekring in Geffen, waar hij zich bezig houdt met het beschermen van en het vertellen over archeologische vondsten in en rond Geffen. In een groot artikel in het Brabants Dagblad van 23 oktober werd Peter ook nog voor de gehele Osse gemeenschap in het zonnetje gezet. (DR)

Fairtrade-week had thema "Fair Fashion"

Van 24 oktober tot en met 1 november werd de Fairtrade-week gehouden. Tijdens deze week brachten organisaties, bedrijven, supermarkten, (wereld)winkels en Fairtrade-gemeenten eerlijke handel extra onder de aandacht.

Webinar

Ook de gemeente Oss die de titel Fairtrade-gemeente draagt en Global Goals Oss deden aan de week mee. Het thema dit jaar was "Fair Fashion". Op 27 oktober organiseerde Global Goals Oss een webinar over Fair Fashion. Karen Kammeraat was spreker tijdens dit webinar. Zij is oprichter van eerlijk winkelen.nl en auteur

van het boek "Gewoon goed". Een andere spreker was Marjolein van de Donk. Zij is betrokken bij Stichting Global Goals Oss als lid van het kernteam Fairtrade Oss. Ook coacht zij mensen die geen zin meer hebben in de fashion-ratrace. Lees meer op de website. (DR)

www.fairtradegemeenteoss.nl

Geslaagde "Dag van de Duurzaamheid"

Op zaterdag 10 oktober werd, in aanwezigheid van wethouder van der Schoot, in NME-centrum en kinderboerderij "De Elzenhoek" de "Dag van de Duurzaamheid" gehouden. Ondanks de RIVM-bepalingen ontving men die middag zo'n 500 personen.

Ontdekkast en afvalspel

Om 13.00 uur opende de wethouder samen met de kinderen de nieuwe educatieve "Ontdekkast Duurzaamheid" van de Elzenhoek. Met deze ontdekkast kunnen kinderen met hun ouders op een laagdrempelige en speelse manier ontdekken wat de Elzenhoek doet op het terrein en in de gebouwen om het klimaat te verbeteren, zoals het groene dak en de zonnepanelen op het hoofdgebouw. Andere voorbeelden zijn minder goed te zien, bijvoorbeeld de ecologische houtwol waarmee het hoofdgebouw is geïsoleerd, de bamboe dierenverblijven in de stal, de 3-dubbellaagse ramen en het regenwater dat afgekoppeld wordt.

Daarnaast inspireert de ontdekkast mensen met praktische voorbeelden voor thuis om zelf ook duurzaam te leven. Voor de kinderen was er nog een workshop waarbij ze hun eigen muziekinstrument konden maken van recycle materiaal. En natuurlijk moesten de zelf vervaardigde muziekinstrumenten nog even uitgeprobeerd worden, een soort recycleconcert dus. Als afsluiting was er het grote afvalspel, waarbij de Mikmakers een belangrijke rol speelden. De Elzenhoek heeft namelijk nieuwe afvalbakken. Hier kun je je afval scheiden, zodat dat afval grondstof wordt voor nieuwe producten. (DR)

Nationale Groenweek

Van 12 t/m 16 oktober werd in Oss de "Nationale Groenweek" gehouden. Het thema was: "Samen voor meer groen in de buurt". Omdat het door corona onmogelijk was om een seminar te houden, werden het dagelijkse, interactieve livestreams i.s.m. DTV-nieuws.

Keur aan sprekers

De talkshows stonden onder leiding van Margot Ribberink, voormalig weervrouw en huidige Steenbreek ambassadeur. Actuele speerpunten in het programma waren klimaatadaptie, biodiversiteit en sociale cohesie. Sprekers/inleiders waren: Elies Lemkes-Straver, gedeputeerde van de provincie Noord-Brabant, Johan van der Schoot, wethouder in Oss, Jan van Vucht, inwoner uit Geffen, Marlies Kampschreur, medewerker Vital Zone van waterschap Aa en Maas, Rini Biemans, stadsdokter van Rotterdam, Peter Glas, Delta-commissaris, Rob Bogaarts, directeur van Brabant Wonen, en Wout Veldstra, voorzitter van "Stichting Steenbreek". In die stichting werken nu zo'n 140 gemeenten, zes provincies, vier waterschappen en een woningcorporatie samen met inwoners en bedrijven om de woonomgeving groener te maken, o.a. met de actie "Tegel er uit, struik er in" en de "Regentonactie". (DR)

 A photograph showing a large pile of cut firewood, consisting of many logs of varying lengths and diameters, stacked together. The wood is light brown and appears to be freshly cut.

Haardhout te koop

Los gestort €50 per m³
Gestapeld €75 per m³

De haardblokken zijn af te halen op dinsdagmorgen van 9.00 tot 12.00 uur op onze Landschapswerf aan de

Maak van mondkapje geen zwerfkapje

Met de slogan "Maak van je mondkapje geen zwerfkapje" doen "Nederland Schoon" en "Plastic Soup Foundation" een oproep aan alle Nederlanders om gebruikte mondkapjes toch beslist in de afvalbak te gooien.

Niet in natuur en in water

De campagne zal te zien zijn op honderden digitale schermen in winkelcentra en daarnaast op tientallen grote digitale schermen verspreid over heel Nederland. Met de hashtag #mondkapjegeen-zwerfkapje wordt online en op sociale media aandacht voor het probleem gevraagd. Sinds de uitbraak van het coronavirus worden gebruikte mondkapjes steeds vaker op straat en in de natuur gegooid. Naast dat mondkapjes op straat vervuילend zijn voor de omgeving, is er ook een mogelijk risico dat het mondkapje geïnfecteerd is met het coronavirus. Wanneer kinderen dit nietsvermoedend oppakken zou dit tot besmetting kunnen leiden. Om iedereen bewust te maken van deze boodschap, is op 21 oktober de campagne "Maak van je mondkapjes geen zwerfkapje" gelanceerd. De groenvoorziers en groenaanemers in ons land steunen de campagne. (DR)

De Zwerfinator en het peukenmeisje

Dirk Groot (50) uit Purmerend, alias de "Zwerfinator" (Zwerfi betekent stuk zwerfafval), die van het opruimen van zwerfafval zijn beroep heeft gemaakt en in 2019 de eerste plaats won in de "Duurzame Top 100" van dagblad Trouw, ziet niets in de campagne "Maak van mondkapje geen zwerfkapje".

Zwerfinator Dirk Groot

Database voor zwerfvuil

Dan zou je bijvoorbeeld ook voor plastic verpakkingen en drankverpakkingen apart campagne moeten voeren. Dirk, die van elk door hem opgepakt stuk zwerfvuil een foto maakt, vervolgens uitvoerig in een negental rubrieken documenteert en in een app verwerkt, ziet

meer heil in algemene campagnes tegen het zwerfafval op straat en in de natuur. Zelf registreerde hij over een afstand van 97,3 kilometer 49.7659 stuks zwerfafval. Plastic verpakkingen scoorden daarvan 29 % en "éénmalig verbruik divers" 17 %. Het grootste percentage 30 % (15.044 stuks) waren sigarettenpeuken.

Peuken gevaar voor milieu

Dirk maakte een tweetal jaren geleden kennis met Bernadette Hakken (35) uit Ellecom, die zich al geruime tijd alleen sigarettenpeuken opruimt, waarvan er alleen in ons land per jaar al zo'n zestig miljard op straat terecht komen. Bernadette die de naam "Het Peukenmeisje" heeft aangenomen, ruimde zelf in 2 jaar maar liefst 195.528 sigarettenfilters op. Overal waar ze komt ruimt ze peuken op en neemt die mee naar huis. Dat doet ze voor een beter milieu, aangezien peuken de bodem en het grondwater ernstig verontreinigen. Eén peuk vervuilt 8 liter water. De filter is van plastic en valt uit elkaar in definitief microplastics.

Peukenmeisje Bernadette Hakken

Peukenpocket

Door peuken komt jaarlijks z'n twee miljoen kilo microplastic definitief in het milieu terecht en worden miljarden liters water vervuilt. De peuken doet Bernadette niet in haar container. Ze zoekt naar bestemmingen die niet milieubelastend zijn. Ze heeft onlangs de "peukenpocket" gelanceerd. Die lijkt qua vorm op een kinderportemonneetje. De buitenkant is van plastic en aan de binnenkant zit brandwerende folie. De peuk kan er brandend worden ingestopt. Als je hem dicht doet, sluit hij luchtdicht af. Geen stank in je broekzak of tas en de peuk gaat vanzelf uit. Is ie vol, dan gooi je hem in de eerstvolgende prullenbak die je tegen komt. (DR)

www.zwerfinator.nl
www.peukenmeisje.nl

Bloeiende heide op de Maashorst (foto: Jan Oomen)

Heide Maashorst opgeknappt

De heidevelden in de Maashorst werden recent hersteld. Dat was nodig om te voorkomen dat de ecologische kwaliteit en dus ook de biodiversiteit ervan verder achteruit gaat. De hoge stikstofneerslag is de oorzaak van de afnemende kwaliteit van de heide.

Diverse werkzaamheden

Door de herstelmaatregelen wordt de heide - waarop ook zeldzame heidesoorten voorkomen - robuuster en beter bestand tegen extreme droogte en stikstofneerslag. De heideherstelmaatregelen op de Maashorst werden uitgevoerd door Bosgroep Zuid Nederland in opdracht van de provincie Noord-Brabant en het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling. De heidevelden Hooge Vorssel en Slabroekse Bergen werden gemaaid en geschoppeerd om meer structuur en leeftijdsvariatie te verkrijgen. Op Hooge Vorssel werd ook opslag verwijderd om dichtgroeien te voorkomen en op Hooge Vorssel, bij het Groot Ganzenven, de Kanonsberg en Slabroekse Bergen werd steenmeel verspreid om de bodem te helpen herstellen. (DR)

Natuurstreken en muizenruiter

Op 29 oktober kwam er in de filmpjesserie "Natuurstreken" van de website "Oisterwijk in Beeld" weer een leuk kort filmpje uit van Jochem Sloothaak, soortencoördinator van Brabants Landschap, met als titel: "Natuurstreken en de muizenruiter".

Schuilplaats en restaurant

In dit filmpje komt Jochem (wat laat en gehaast) met zijn lelijk eendje op een werkdag koffie drinken bij de vrijwilligers van "Summers Landschap" uit Someren, die bezig zijn met het aanleggen van een zogenaamde muizenruiter. Een muizenruiter is een schuil- en voedselplek voor muizen, in de vorm van een "opper" van zo'n twee meter hoog. Het bouwsel bestaat uit een vier- of zestal stokken die verticaal in de grond staan en is van binnen opgevuld met snoei-hout, maaisel of stro waarin wekelijks wat graan gestrooid wordt.

Bloem en kruidenstroken

Maar het is niet alleen een schuil- en voedselplaats voor muizen, maar ook een "wegrestaurant" voor uilen en roofvogels. Eten en gegeten worden dus! Jochem, die weer op de voet gevolgd werd door zijn vaste cameraman Joost, legt de vrijwilligers ook nog van alles uit over bloem- en kruidenstroken. U kunt op de site ook nog in een ander filmpje kennis maken met Jochem en voorgaande natuurfilmpjes bekijken. (DR)

www.oisterwijkinbeeld/natuurstreken

Foto: Gerben Wiersma

Bomenkap Waterleidingbos

*In het Waterleidingbos tussen Oss en Macharen, waar onze Macharensse wandelroute doorheen loopt, is eind oktober begonnen met het kappen van vele honderden dode en zieke essenbomen, die allemaal leden aan de essentaksterfte.**

Veilige strook 30 meter

Door het verzwakken en afsterven van zieke bomen vielen er regelmatig takken of dode bomen op de wegen en paden van het bos. Dat leverde gevaarlijke situaties op voor de bezoekers. Ook vielen takken en bomen in sloten en op onderhoudspaden, die voor onderhoud bereikbaar moeten zijn. De situatie leverde ook problemen op bij het maaien van de ondergrond van het bos. Daarom werd er gekozen om in het bos vrijwel alle essen langs paden, wegen, landbouwpercelen, sloten en onderhoudspaden te kappen, waardoor een veilige, dertig meter brede, strook ontstaat.

Betere verjongingskansen

De essen die verder in de bospercelen staan en geen gevaar veroorzaken, blijven staan. Deze zullen vanzelf omvallen en zo bijdragen aan dood hout, dat waardevol is voor diverse planten en dieren. Een klein deel van de essen zal waarschijnlijk overleven en kunnen doorgroeien. In de ondergroei ontwikkelen zich weer jonge bomen en struiken. Zo is nu al te zien dat in veel van de percelen met essen en jonge veldesdoorn, gewone esdoorn, eik en hazelaar opkomen. Deze hebben al geprofiteerd van het extra licht dat op de bodem valt door het afsterven van zieke essen. Zo kunnen kruiden en struiken groeien en

wordt de natuurwaarde van het bos vergroot. Ook hebben bomen hier een betere kans om zich te verjongen, omdat hun zaden zich beter kunnen nestelen in de bodem.

Lange rij gekapte bomen

Bij het dunnen wordt getracht om de huidige jonge bomen en struiken zoveel mogelijk te behouden. Door zware machines is echter nooit te voorkomen dat er wel wat onder-beplanting wordt geraakt. Ik ging in november eens naar de werkzaamheden kijken. De houtkapmachine, die in 2 minuten tijd een boom omzaagt, de takken eraf stript en op een stapel legt, was in het 38 ha grote bos niet te zien, maar in de verte wel te horen.

Wel zag ik een tractor, die de gekapte bomen met een grote kar uit het bos reed en ze in een lange rij langs het wandelpad stapelde. De werkzaamheden werden in opdracht van Brabant Water door Bosgroep Zuid-Nederland begeleid en uitgevoerd door de firma van den Broek uit Lienden. Na afloop, zal er zo'n 2.000 m³ geoogst zijn, die bestemd is voor de houtindustrie. (DR)

Met dank aan Martijn Griek van Bosgroep Zuid-Nederland

* Zie artikel over de deze boomziekte in nieuwsbrief van december 2016.

Week van ons Water

Van 10 tot en met 25 oktober werd de "Week van Ons Water" gehouden. Apotheken in de gemeente Oss, Waterschap Aa en Maas en de gemeente Oss riepen in die week iedereen op om oude medicijnen en medicijnresten in te leveren bij apotheken of Duurzaamheidsplein.

Niet door toilet spoelen

Dit opdat deze medicijnen en medicijnresten niet in het water terecht zouden kunnen komen. Want een goede kwaliteit van het water is belangrijk voor de gezondheid van mens en dier. Goede en veilige medicijnen zijn van levensbelang en onmisbaar iedereen. Maar er is grote zorg over de resten ervan in het milieu. Dit omdat de medicijnresten na gebruik door de patiënt via het riool in het oppervlaktewater terecht komen. Zo zijn pijnstillers, bloed-drukverlagers, antibiotica en antidepressiva veel voorkomende medicijnresten die in het oppervlaktewater aangetroffen worden. Maar helaas ook omdat mensen medicijnen soms door het toilet of gootsteen spoelen.

Zelfde zakjes gebruiken!

Medicijnresten kunnen een negatief effect hebben op organismen in water en de verwerking naar schoon drinkwater moeilijk maken. Uit onderzoek van het RIVM en Deltares is bewezen dat sloten, rivieren, plassen en meren beduidend meer resten van medicijnen bevatten dan werd geschat, maar liefst 190 ton per jaar! Daarom is het belangrijk dat mensen hun medicijnresten terugbrengen naar de apotheek of het Duurzaamheidsplein. De zakjes waarin medicijnen door de apotheek worden meegegeven kunnen óók gebruikt worden om ze weer in te leveren! (DR)

www.onswater.nl/medicijnresten

Waterschap startte campagne "Waterbazen"

Op 26 oktober zijn waterschap Aa en Maas en alle 21 waterschappen in ons land gestart met de publiekscampagne "Waterbazen". Met de campagne willen de waterschappen

inwoners en bedrijven bereiken met hun werk en stimuleren om zelf ook waterbewust bezig te zijn.

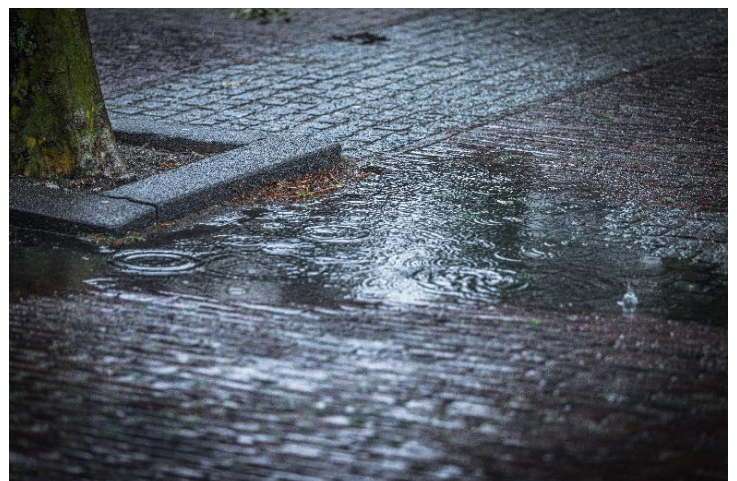
Eerst onderzoek

Voorafgaand aan de campagne deed het waterschap eerst een onderzoek. Daarin werd o.a. gevraagd wat mensen zelf doen om bij te dragen aan schoon en voldoende water. Ruim twee derde van de respondenten (68%) in Oost Brabant levert chemische middelen en frituurvet gescheiden in. Van vochtige doekjes en tampoens weet twee derde dat deze bij het restafval thuishoren in plaats van in de wc en meer dan de helft van de tuinbezitters (57%) vervangt tegels voor gras of planten zodat regenwater beter in de grond kan zakken. Bijna een derde van de respondenten gebruikt biologische schoonmaakmiddelen of gewasbeschermingsmiddelen en 20% haalt zwerfvuil uit het water. Ook dragen mensen bij aan schoon en voldoende water door het aanleggen van geveltuintjes die regenwater opvangen en zeggen ze te stoppen met het voeren van brood aan eendjes.

Waterbewustzijn vergroten

De waterschappen brengen waterbewustzijn onder de aandacht om daarmee het draagvlak van inwoners voor het werk van de waterschappen te behouden en te vergroten. Zo dat inwoners en bedrijven weten hoe ze zelf kunnen bijdragen aan veilig en schoon water. Dat ze van het bestaan van waterschappen weten en zich realiseren dat het werk van de waterschappen dichtbij, belangrijk en relevant is. Daarmee hielp zeker ook het grote artikel over de waterzuiveringsinstallatie in Oijen in het Brabants Dagblad van 22 oktober 2020. (DR)

www.waterschappen.nl/waterbazen

Regenwater moet kunnen wegstromen in het riool

Zoogdierdag 2020

Op vrijdagmiddag 27 november vond de Zoogdierdag 2020 plaats. Hoewel de Zoogdierdag een jaarlijks terugkerend evenement is, bood deze dag een unieke ervaring, want het programma van deze doorde-weekse herfstdag was dit keer volledig online te volgen.

Otter zoogdier van 2021

De Zoogdierdag stond in het teken van de Rode Lijst Zoogdieren en had een afwisselend programma met lezingen, filmpjes, vragenuren en een interactieve quiz. Emeritus hoogleraar Louise Vet besprak in een korte lezing de wijze waarop het Deltaplan de biodiversiteit en de resultaten uit de Rode Lijst zal implementeren. Bovendien werd de winnaar van de fotowedstrijd (met als thema Rode Lijst Zoogdieren) bekend gemaakt. Door Calutra, de otter- en beverwerkgroep van de Zoogdiervereniging, werd de otter als zoogdier van 2021 uitgeroepen. (DR)

www.zoogdiervereniging.nl

Otter, bever en zeehond doen het goed

Het gaat goed met de bever, de grijze zeehond, de boom-marter en de otter in Nederland. Daarentegen gaat het slecht met veel voorkomende dieren als hazen, konijnen, eekhoorns en egels.

Anders omgaan met agrarisch gebied

Dat blijkt uit de nieuwe Rode Lijst Zoogdieren die pas verscheen. Op de lijst staan 19 soorten zoogdieren die het moeilijk hebben. De Zoogdiervereniging noemt de achteruitgang van zoogdieren op het boerenland "zeer alarmerend". De aantallen hazen en konijnen zijn sinds 1950 met 60 tot 70 procent geslonken. Het aantal egels en eekhoorns is de laatste tien jaar met tientallen procenten afgenomen. Ook met de wezel, de hermelijn, de buning en sommige soorten muizen gaat het niet zo goed. Dat zijn algemene soorten, die ondanks maatregelen, helaas nog steeds geen verbetering laten zien.

Otter zoogdier van 2021

De otter is een succesverhaal. Het dier had op de vorige Rode Lijst nog de status van "verdwenen uit Nederland". Dankzij herintroductie duikt het fraaie dier nu weer overal op en staat niet meer op de nieuwe Rode Lijst. Daarom is de otter ook uitgeroepen tot zoogdier van 2021. Wel uit Nederland verdwenen zijn twee vleermuissoorten en de tuimelaar, een soort dolfin. Voor de Rode Lijst worden telgegevens gebruikt van alle soorten die zich in het wild voortplanten. Soorten zoogdieren die nog geen tien jaar in Nederland zijn, zoals de wolf, worden niet geteld. Ook exoten worden niet meegeteld. (DR)

Optimalisering natuurgebied Keent Deel 2

Net na de herfstvakantie werd in het natuurgebied Keent gestart met graafwerkzaamheden om meer ruimte te geven aan stroomdalflora. Dit zijn bijzondere planten die alleen voorkomen langs de grote rivieren in Nederland, zoals Maas en Rijn.

Film op Omroep Walraven

Tot december was er daardoor geen recreatieve toegang tot het werkgebied mogelijk vanwege de veiligheid. Ook de Taurossen en Exmoors waren tijdelijk afgesloten van dit oostelijk deel van Keent. Men moest er rekening mee houden dat men bij het struinen in het wél toegankelijk deel van Keent tijdelijk meer dieren dan normaal tegen kon komen.

Voor vragen over dit project kon men terecht bij de beheerder van Keent, Gijs Looijen, telefoon 06-42238305. Van de werkzaamheden is een mooi filmpje te zien van Omroep Walraven uit Ravenstein bij "Uitzending gemist". (DR)

www.brabantslandschap.nl/optimalisering_natuurgebied_Keent_deel_2

Stichting Taurus in schijnwerper

Het kritische NPO 3 programma "Keuringsdienst van Waarde" besteedde in haar uitzending van donderdag 19 november aandacht aan het zogenaamde "natuur- en wildernisvlees".

Ronald Goderie aan het woord

Dat vlees, dat volgens de makers van het programma verkrijgbaar is bij "tankstations en de betere slager", is afkomstig van in het wild grazende 'wilde' runderen, zoals de Schotse Hooglander en de Tauros. Men sprak met leveranciers van het vlees en met de houders van de runderen. Ook Ronald Goderie van Stichting Taurus mocht tussen zijn eigen dieren in Keent zijn zegje doen over zijn runderen en zijn wildrundvlees. Hij deed dat op de hem zo eigen deskundige wijze en liet de TV-makers ook de eigen slagerij van Stichting Taurus zien, die is ondergebracht in het bezoekerscentrum van Brabants Landschap in Keent. (DR)

www.taurus.nl/wildrundvleesprodukten

Ronald Goderie

Taurus in Maashorst bij Vroege Vogels

De tauros in de Maashorst was op 6 december jl. te zien bij Vroege Vogels! Bekijk hier de beelden:

www.twitter.com/i/status/1335496699846873088

En beluister hier de aflevering terug over de actie in de Maashorst met de Tauros:

www.nporadio1.nl/vroege-vogels

Natuurcentrum Slabroek deels weer open

Het Natuurcentrum in Slabroek, dat door de corona-nigetijd gesloten was, is vanaf 21 november beperkt weer open.

Winkel en toiletten open

Van woensdag tot en met zondagmiddag zijn bezoekers welkom van 12.00 tot 16.00 uur om de tentoonstelling te bezoeken of informatie te vragen bij de hoofdbalie. Er zijn ook kabouterboekjes en diverse leuke natuur-ontdektassen beschikbaar. Voor leuke decembercadeautjes is de winkel weer open. De horeca mag helaas nog niet open, de toiletten mogen wél gebruikt worden. (DR)

www.natuurcentrumdemaashorst.nl

Nieuwsbrief ErvenPlus

Medio november bracht Brabants Landschap weer een nieuwe nieuwsbrief uit van de actie ErvenPlus.

In deze fraai geïllustreerde nieuwsbrief is o.a. interessant nieuws te lezen over muizenruiters, Nieuw Groen, een nieuw schildje aan de muur, een mustermijt op het erf, uilenkasten, een bodempje in nieuwe torenvalkkasten en een gesprek met vrijwilliger John Davies. De nieuwsbrief is te lezen op de website. (DR)

www.ervenplus.nl

De Koornbeemd b.v.

Cultuur- en Civieltechnische werken

Langendonkweg 11b 5345 HR OSS

www.dekoornbeemd.nl

De opruimboot Skön Schip van de gemeente Oss met een deel van de bemanning. Ook Landschapsbeheer Oss maakt gebruik van de boot

Ruim 150.000 stuks zwerfafval geanalyseerd

Flesjes, dopjes, touwen, etensverpakkingen: rivieren dragen allerlei soorten afval met zich mee naar de zee. In een omvangrijk onderzoek van Wageningen University & Research en Stichting Noordzee verzamelden en analyseerden vrijwilligers meer dan 150.000 stuks afval!

Schade aan het milieu

Ze kregen zo meer inzicht in de herkomst en spreiding van plastic afval in rivieren. Plastic afval in de rivieren leidt overal in de wereld tot grote problemen voor mens, dier en milieu. Met name macroplastics (alles groter dan 0,5 centimeter) veroorzaken veel schade aan het milieu. Die voorwerpen dragen bij aan de plastic soep en dieren kunnen plastic aanzien voor voedsel of raken erin verstrikt. Daarnaast leiden ze tot economische schade, bijvoorbeeld door het verstoppert van rioolsystemen.

Grootste dataset plastic rivierafval

De laatste jaren is er vooral gekeken naar plastic in zee. Maar de vervuiling begint vaak al in de rivieren. Binnen het "Schone Rivierenproject", een initiatief van IVN-Natuureducatie, Plastic Soup Foundation en Stichting de Noordzee is in de afgelopen jaren onderzoek gedaan naar afval op rivieroevers. Vrijwilligers onderzochten twee keer per jaar zwerfafval op meer dan 200 plekken langs de oevers van de Maas en de Rijn en classificeerden de voorwerpen in één van de 110 categorieën volgens het River-OSPAR-protocol, zoals voedselverpakking en wattenstaafjes.

en 2019 maar liefst 152.415 stuks.

De geografische spreiding van het afval was opvallend. Bij steden en de grensgebieden werd relatief veel afval verzameld, maar de grootste pieken liggen benedenstrooms. Vooral de Biesbosch blijkt een plek waar heel veel plastic terecht komt. (DR)

Uitreiking Knippenbergprijs uitgesteld

De uitreiking van de Knippenbergprijs*, die dit jaar op 11 november in Boxtel zou worden uitgereikt met als thema "Groen Erfgoed", is door corona niet doorggegaan en is nu verschoven naar het voorjaar van 2021.

Geen prijs Bijenometje

Er waren al wel drie van de in totaal 17 projecten genomineerd voor de prijs van 1.000 euro, namelijk "Markdal" in Ulvenhout, "Luchtkasteel en wandelen bij de Keersop" en Natuurproject "De Vlassel" in Terheijden. Het project "Bijenometje" langs 12 bijenhôtels in Zeeland (NB), waaraan Landschapsbeheer Oss ook heeft meegewerkt, is dus helaas ook niet uitgekozen, evenmin als een ander bekend project het "Biesbosch museumeland", het doel van ons laatste dagje uit in 2019. Alle inzendingen zijn te zien op de website. (DR)

www.brabantsheem.nl

* Zie nieuwsbrief van september 2020, pagina 12 en 17.

Nieuwe interactieve kaart met interactieve route en 360° video's

Liefhebbers van de Brabantse natuur kunnen vanaf eind november vanaf het nieuwe platform "Ontdek de Natuur" ideeën opdoen om er dicht bij huis op uit te gaan en het landschap en erfgoed te beleven, zo meldt het Brabants Landschap.

Vanaf je luie stoel!

Op de interactieve kaart zijn alle natuurgebieden van Brabants Landschap terug te vinden, met informatie over flora en fauna, bezienswaardigheden, routes en kinderactiviteiten. Vooral de 360° tours vallen op. Vanachter de computer of tablet kun je rondkijken op plekken waar je normaal gesproken niet kan komen. Het nieuwe platform is te bereiken via onderstaande webiste. (DR)

www.brabantslandschap.nl/ontdek-de-natuur

Vislift in Hertogswetering

Half november heeft waterschap Aa en Maas de eerste XL-vislift van de wereld geplaatst ter hoogte van de stuw bij de "Oijense Hut" in de Hertogswetering. Een vislift is een sluwe vispassage waardoor visen langs de stuw verder de Hertogswetering op kunnen zwemmen.

Ecologische verbindingzone Het visvriendelijk maken van de stuw in de Hertogswetering bij de "Oijense Hut" (aan de Oijenseweg) middels een vislift is onderdeel van de herinrichting van de Hertogswetering van Gewande tot Lithoijen. De uitvoering van deze werkzaamheden zijn medio september 2020 gestart en zullen medio 2021 afgerond

Aanleg vislift bij de Hertogswetering bij de "Oijense Hut"

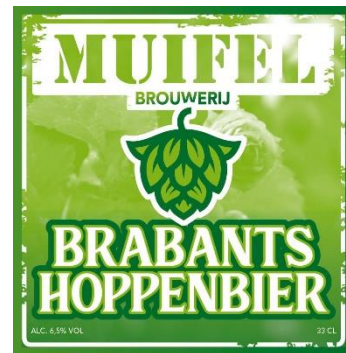
worden. De 11,5 km aan kades langs de wetering worden hersteld. De kades worden minder steil gemaakt en daarmee stabiel. Ook wordt er 8 km aan ecologisch verbindingzone (EVZ) aangelegd langs de "Roode Wetering".

Dit is een strook natuur langs de beek die natuurgebieden weer verbindt. Planten en dieren hebben zo meer leefruimte en verplaatsen zich veilig. (DR)

www.waterschapaaenmaas.nl/vislifthertogswetering

Brabants Hoppenbier van Muifel

Vanaf november is er een nieuw en uniek speciaal bier verkrijgbaar: het Brabantse Hoppenbier. Het bovengistende, stevig gehopte speciaal bier wordt gebrouwen door de Muifelbrouwerij uit Oss.

Beperkt verkrijgbaar

De superverse hop is afkomstig van een nieuwe hopplantage in Willemsoord, "BrabantHop" van eigenaar Giel Bongers, die dit voorjaar van start ging met een hopveld van 4.000 m2 en 18 hopsoorten. Omdat hop in de eerste jaren maar een kleine oogst geeft, zal het Brabantse Hoppenbier beperkt verkrijgbaar zijn. Het is te koop bij de betere Brabantse slijter, bij BrabantHop en op de webshop van de Muifelbrouwerij. (DR)

landwinkel®
Spierings

Van het land direct naar de klant!

Groenten, Fruit, Verse salades, Boeren zuivel,
Kaas, Vlees, IJs, Streekproducten en Geschenken

Onze openingstijden:

ma	gesloten
di t/m vr	10:00 - 18:00
za	9:00 - 17:00

Wist u dat de familie Spierings, naast het melkvee bedrijf en de sierviskwekerij, ook een Landwinkel heeft? Hier vindt u een ruim assortiment verse producten uit de regio, waaronder VanTosse streekproducten. Kom snel eens langs, wij helpen u graag!

Spierings Vis U vindt ons aan de Oijenseweg 284 in Oss, net buiten de Oijense Zij naast Spierings Vis.

Oijenseweg 284 - Oss - www.landwinkelspierings.nl

MUIFEL

BROUWERIJ

Zin in een Muifelproeverij?

Bezoek ons nieuwe proeflokaal op de Vikingenweg 5 in Oss.

Open op afspraak 06 - 4056 0581

www.muifelbrouwerij.nl

van Liempd
Tuin & Parkmachines

Weijen 77a 5388 HM Nistelrode
T. 0412- 61 10 04
E. info@vanliempdtuinenpark.nl

Tuin & Bosbouwmachines

Beregeningsmaterialen

Gereedschappen

Service & Reparatie

www.vanliempdtuinenpark.nl

DK

Nu ook op
DONDERDAG

**ZOTTE
ZATERDAG
EXTRA*
KORTING
OP DIESEL/BENZINE/LPG**

(*Op basis van de DK brandstof adviesprijs. Deze korting vervangt de huidige korting)

Servicestation de Kock, Full-service tankstation aan de voorzijde. Self-service aan de achterzijde. 10L getankt, 2 euro korting op een wasprogramma naar keuze.

HESCHEWEG 223 OSS

CHRISTIAN
chocolaterie patisserie

Bijzonder smaakvol!

Terwaenen 28
5341 DG Oss

[@ossetrotse](https://www.facebook.com/ossetrotse)
Christian Chocolaterie Patisserie

Werkgroep Landschapsbeheer Oss

Werkdagen en mededelingen

Werkschema 2021

Januari

Vrijdag 8, woensdag 13, vrijdag 22, vrijdag 29

Februari

Zaterdag 6, vrijdag 12, woensdag 17, vrijdag 26

Maart

Zaterdag 6, vrijdag 12, woensdag 17, vrijdag 26

Werktijden

De werktijd op de werkdagen is van 9.00-12.30 uur. Werklocatie en verzamelplaats worden tijdig per mail bekend gemaakt. Ook langere werktijden en extra werkdagen worden per mail doorgegeven.

Telefoonnummers

Henk Smouter (algemeen/projectcoördinator) 06-54288252
Tonnie van Hooff (coördinator beheer) 06-37456820 (ook tijdens de werkdagen).

Klusjesochtend

Iedere dinsdag klusjesochtend op onze Landschapswerf aan de Tolstraat 3, 5342 NH Oss tussen 9.00-12.00 uur. Telefoon 0412-474322.

Geen nieuwjaarsreceptie

Vanwege de RIVM-maatregelen zal er begin januari helaas geen nieuwjaarsborrel zijn in de Tolstraat. We hopen natuurlijk dat deze afzegging maar éénmalig zal zijn en dat we begin 2022 de schade kunnen inhalen!!!

Ingezonden op 26 oktober 2020

Hallo Dick, nog dank voor je mail. Ik heb intussen de wijstgronden bij Uden bezocht. Mooi! Reden waarom ik je nu mail is het artikel over het ontbreken van afvalbakken in de Maashorst (blz. 16, nieuwsbrief 83). Als je van Schaijk richting Uden fietst, krijg je halverwege een grote kruising, met een zitje. En een hoop rotzooi, want er staan geen afvalbakken. Echt een hoop rotzooi! Ik begrijp dat een afvalbak lastig is, geld kost, leeggehaald moet worden en zo. Maar mensen zijn viespeuken en nemen hun eigen rommel vaak niet mee. Ik ruim bijvoorbeeld elke dag rotzooi voor mijn huis op die men uit de auto gooit. Vandaar mijn pleidooi om ook in de Maashorst afvalbakken te plaatsen en die regelmatig te legen. Je kunt het de mensen ook makkelijk maken en het scheelt een hoop ergernis voor de goedwillenden.

Met vriendelijke groet,
Johan de Nooy, Lith

Ans voelt zich thuis

Ans de Bijl uit Rosmalen, die zich op 17 juli dit jaar aanmeldde als vrijwilliger, schreef daarna aan onze coördinator Tonnie van Hooff een leuke brief. Ze schreef:

Goedemorgen Tonnie,

Ik ben nu een paar maanden vrijwilliger in de tuin, maar iedere keer valt mij op hoe ONT-ZETTEND GOED de organisatie van Landschapsbeheer is! Jouw wekelijkse mail, die behalve de goeie informatie, ook prettig is om te lezen. De organisatie ter plekke, in de tuin, de variatie aan klussen die je kunt uitvoeren, de informatie over de te kopen groenten uit de tuin (soms zelfs met een recept erbij), de koffie met peperkoek en de stoelen die gebracht worden naar het cranberryveld voor de plukkers etc. Ik vind het een TOP-organisatie! Dank aan jou en vele anderen!

Groet,
Ans de Bijl

Mutaties Vrijwilligersgroep

De afgelopen drie maanden kwamen er weer twee nieuwe vrijwilligers bij en we namen afscheid van één.

De eerste nieuwe vrijwilliger was Jan Fluit (79) uit Heesch. Jan was al eerder werkzaam in een biologisch tuin in Heesch, die helaas stopte wegens te weinig belangstelling. Jan werkte voor de eerste keer mee op de werkdag op 27 november aan de Munlaan. De tweede nieuwkomer was Raimond Brouwer (48) uit Oss. Afscheid namen we van Huub Raijmakers, die al vrijwilliger was vanaf september 2010. Hij verhuisde naar Houten om dichterbij zijn zoon en diens gezin te zijn. Huub werd wel lid van onze vriendenclub, zodat hij nog op de hoogte blijft van onze activiteiten. We danken hem voor zijn inzet in al die jaren. Het totaal aantal vrijwilligers bedraagt nu 181. (DR)

Jan

Raimond

Sorry Eef

In de nieuwsbrief van september stelden we u voor aan onze nieuwe vrijwilliger Eef Ebing. Maar helaas verwisselden we zijn foto met de foto van één van onze andere vrijwilligers, namelijk Wim Godding. Diens gezicht had u - hoewel in een andere jas - al in onze nieuwsbrief van juni zien staan. Dom van ons, maar beide heren lijken toch wel wat op elkaar. Hierbij ziet u dus de foto van de echte Eef, die gelukkig de verwisseling sportief opvatte. (DR)

Eef

Kijk op exoten 33

Begin december verscheen nieuwsbrief "Kijk op exoten" van RAVON. In dit nummer o.a. de gebogen traliemossel, de bloedrode Kaspische aasgarnaal, de huiskat, alsmede exotische rivierkreeften. Lees de gehele, interessante nieuwsbrief op de website. (DR)

www.kijkopexotan.nl

Vriendenclub

De afgelopen drie maanden konden we weer vijf nieuwe leden aan ons ledenbestand toevoegen. Dat waren bloemenwinkel "De Bloemerie 88", Ben Bimbergen en Anja Broekhuizen uit Oss, Paul van Bebber uit Veghel en Huub Raijmakers uit Houten. (DR)

